

„Rendkívül találó egy kaliforniai apátsági templom ábrázolása is: az úrvacsorai asztal mögött minden tanítvány glóriával látható, ám amint Júdás, kezében a pénz zacskóval, elhagyja a helyiséget, dicsfényét kénytelen maga mögött hagyni.”

▶ Apokrif Júdás-elbeszélések – 6–7. oldal

„...ebben a helyzetben is próbálok példát mutatni a tanítványaimnak, hogy őket se a pénzimádát, a siker és a hírnév megszerzésének vágya hajtja és ösztönözze, hanem arra törekedjenek, hogy énekükkel és zenéjükkel az igaz, szép és tiszta dolgok követői legyenek.”

▶ Találkozás Dévai Nagy Kamillával – 5. oldal

„A tehéncipelők szerint a jobb sorsra érdemes négy lábú itt otthonosabban érzi magát, már csak azért is, mert még füvet is talál...”

▶ Nagy az Isten állatkertje – 3. oldal

Fókuszban az ifjak ▶ 8. oldal
Egyházi levéltárosok találkozója ▶ 5. oldal
Az „Igaz Anya” látogatása ▶ 4. oldal
Hitler Pál apostol reinkarnációja? ▶ 4. oldal
Sorsokból képek ▶ 5. oldal
Sülyedőben a Stég – mentjük meg! ▶ 9. oldal

Evangelikus teológus az egyházi kapcsolatok titkárságának élén

Hiller István miniszter július 17-i hatállyal Csepregi András evangelikus lelkész, az Evangelikus Hittudományi Egyetem Nyíregyházi Hittanárképző Tagozatának docensét nevezte ki az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetőjévé.

A titkárságvezető, aki főtanácsadói besorolásban vezeti majd a titkárságot, ugyanolyan jogosítványokkal bír, mint a szakállamtitkárok, és részt vesz a miniszteri értekezleteken is.

▶ MTI
(Írásunk a 3. oldalon)

Kiállítás nyílt a budapesti Hadtörténeli Múzeumban a nándorfehérvári diadal 550. évfordulója alkalmából. Írásaink a 10. oldalon.

Ezek a mai fiatalok...

...csóválhatta a fejét néhány idősebb családtag vagy más falubéli, amikor a tanítványok, otthagya dolgukat, Jézus nyomába eredtek. Magát az aktust, a tanítványi lét első mozzanatát gyakran magasztaljuk, hiszen a jézusi szó erejének és a Mester szavára életre kapó hitnek ékes bizonyossága. Ha azonban megpróbáljuk elképzelni, mindez hogyan hathatott a tanítványok közvetlen környezetére, bizony komoly feszültséget sejtethetünk.

Jézus követői fiatal koruk ellenére a kor normái szerint már felnőttnek számítottak. Családfenntartók voltak – némelyik talán családfő is –, Péterről pedig tudhatjuk, hogy már felesége is volt. Valószínű, hogy a tanítványi élet nem jelentett állandó távollétet, és bizonyosan továbbra is igyekeztek gondoskodni övéikről, ám eredeti életformájuk alapjaiban szétzilálódott. Környezetük, családjuk mellett gondolhatta, hogy többé nem lehet igazán építeni rájuk. Abban a feszültséggel terhes korban nem lehetett ritkaság, hogy néhány amúgy is nyughatatlan ifjú átmenetileg magával sodort egy-egy új mozgalom, de Jézus mozgalmát tartósan bizonyult. Tanítványait kiragadta addigi megtelepedett életükből, végérvényesen eljegyezve őket egy új, nomád életformának.

Így született a kereszténység.

Mi már generációk, évszázadok óta éljük a megtelepedett keresztények életét. Ez talán nem is lehet másképp. Mégis szorongás fog el, ha arra gondolok, hogy milyen tökéletesen berendezkedtünk, nemcsak testben, de lélekben is, erre az életformára.

Ma is beszélünk úton levő egyházzal, de ez leginkább arra az optikára csalódásra emlékeztet, amikor a szomszéd vágányon lévő szerelvény elindul, s néhány pillanatra azt képzeljük, mi haladunk. Egyszerűen az idő jön el, történik, van mozgásban, sokszor akaratunk ellenére. Útra indulni a mozduló láb, mozduló akarat öröme, dinamizmusát jelenti. Az élményt, hogy kilépek az ismerősből, a megszokottból, de természetesen az ismeretlen veszélyét, kockázatát is.

Ma is beszélünk Jézus-követésről, de ez lényegében a jól begyakorolt testi-lelki mozzanatok ismétlését jelenti. A hitre jutás mozgalmas napjai után a keresztény lét óhatatlanul megszokott életgyakorlattá, renddé válik, belesimul életünkbe. Ezt az életet pedig többnyire statikus igék uralják: elfogadni, ragaszkodni, betartani, tagadni, megvédeni. Természetesen ez is jelenthet erőfeszítést, megpróbáltatást, de ezek a megállapodott és az állapotát védő ember – a talentumát elásó szolga – mozzanatai.

Jézus szava a szó szoros értelmében kihívást jelent. A lehet másképp bennem és körülöttem természetességét, sőt realitását. A tegnap megharcolt, de mára már statikus tudássá lett hit, a tegnap szabadon megtett, de mára már szerzett joggá, erkölcsi tökévé vált cselekedet bátor elengedésének lehetőségét.

Jézus függetlensége és szabadsága nemcsak kora vallási-társadalmi elitjét bősztítette. A megállapodott lét, a megmerevedett gondolkodás szemszögéből mindig is rendbontónak tűnik. Pedig Jézus nem anarchista. Egyszerűen azt mondja és éli el, hogy Isten országában mindig most van. Sőt talán Isten országa maga a Jézussal megélt most. Ez a most menti meg Zákéust, a samáriai asszonyt és Pétert, akik Jézus nem a nagycsütörtöki múltjáról, hanem a jelenéről faggat: „Szeretsz-e engem?”

Megdöbbenő látni, ahogy mi, az új létben megállapodott egykori Zákéusok, samáriai asszonyok, Péterek eldobtuk, feláldoztuk Jézus áldott mostját, s lettünk a lélegzetelállító jézusi jelen lehetőségétől elborzadó gazdag ifjak. Mindez talán elkerülhetetlen, és hozzátartozik a keresztény lét ritmusához. Az igazi baj az, hogy mintha nem is akarnánk elérni a következő taktusig, mintha legszívesebben pontot tennénk az isteni szimfónia végére, mintha el akarnánk apasztani a forrást, amely újra életre táplálhatja.

Mintha magát Jézust akarnánk megállapodott létünk képére formálni. Hogyan, mikor lett belőle a rend őr, a status quó, a család, a hagyományok, a morál, a nemzet védelmezője? (Mindezek persze fontosak, de ezt Jézus nélkül is tudjuk.) Hogyan, mikor lett az ő közössége, az egyház – az, aminek elől kellene mennie, utat kellene törnie – azzá, amihez vissza kell térni, amihez igazodni kell, amit méltányolni kell? Mit szólna Jézus az egyház jogaihoz? Milyen Jézusról vall egy méltóságteljes vagy éppen sértett egyház? Hogyan lehet, hogy ébredésért fohászunk, de zokon vennénk, ha az nem az egyház jó rendje szerint zajlik? Miért van az, hogy minden különösebb vizsgálódás nélkül, azonnal szektát kiáltunk, ha valahol fiatalok egy csoportja szakít addigi életformájával? Hogyan lehet, hogy évekig imádkozom a gyermekem, unokám elméréseért, de halálra rémülök, ha a jövőjét megalapozó tanulmányok helyett elmegy betegeket ápolni vagy a cigánymisszióba? Hová lett a Jézussal való nomád lét csodálatos spontaneitása?

Nemrég a kisebbik lányunkkal jöttem haza az óvodából. A kapunál guggolva várt Zoltán, az egyik ismerős hajléktalan. Kislányom meg akarta simogatni a kezét, de Zoltán gyorsan elhúzta, mondván, hogy nagyon piszkos.

– Miért? – kérdezte Veronika, a kisgyermek ösztönös tapintatlanságával.

– Tudod, nincs lakásom, ahol rendesen mosakodni tudnék – hangzott a válasz.

Később, amikor már kettesben mentünk befelé, Veronika megkérdezte, miért nem hívtuk be; ha nincs lakása, lakhatna nálunk. Felrémlt előttem, mindez mit jelentene. Zoltán a legnagyobb jóindulattal is feldúlta a családi harmóniát, óhatatlanul belerondítana a természetes közösségbe. Képtelenség. Meg azután: mit szólna a gyülekezet? Szolgálati lakásban lakunk. Nem válaszoltam semmit. Majd kinövi, ahogy én is kinöttem.

Általában azt gondoljuk, hogy az Isten országához fel kell nőni. Pedig ha komolyan vesszük, amit Jézus a gyermekekről és az Isten országáról mond, sokkal inkább kinőni lehet belőle.

Tudomásom szerint C. S. Lewis nevéhez fűződik a következő definíció: „A keresztény ember az, akiről nem lehet tudni, mit fog cselekedni a következő pillanatban.” Első hallásra még bántó is lehet. Pedig Lewis egyszerűen Jézussal is számolt.

■ IFJ. CSERHÁTI SÁNDOR

Szélrózsa-infók

▶ Mire olvasóink e lapszámot a kezükbe veszik, már javában zajlik – sőt mi több, akár már be is fejeződik – a VI. Szélrózsa országos evangelikus ifjúsági találkozó. A július 19. és 23. között Szolnokon megrendezett összejövetel szervezéséről szóló beszámolóknak azonban talán még így is sokan hasznát veszik.

Az ötnapos rendezvény szervezését tavaly májusban kezdte meg a Szélrózsa legfőbb szervező csapata. Az ifj. Cserhádi Sándor vezette Tízék munkáját harmincöt munkaági felelős és mintegy százötven önkéntes segíti, március óta pedig a Magyarországi Evangelikus Egyház Ifjúsági Osztályának munkatársaként Csoszánky Márta kizárólag a Szélrózsával kapcsolatos teendőikkel foglalkozik.

Az alábbiakban azokat a legfontosabb információkat olvashatják, amelyeket tőle, valamint a szállásért felelős Dobos Rékától, illetve a nyolcvanezer lélekszámú Szolnok maroknyi evangelikus közösségének vezetőjétől, Győri Péter Benjámin lelkésztől tudtunk meg.

Regisztráció, szállás, étkezés, gyermekmegőrzés

Idén először volt módjuk az érdeklődőknek előzetesen is jelezni részvételi szándékukat. A július 10-én lezárult internetes előregisztráció lehetőségével közel ezren éltek. A szervezők egyébként összesen kétezer-ötszáz résztvevőre – köztük körülbelül százötven erdélyi magyarra, egy-egy szlovákiai és vajdasági csoportra, valamint bajor és finn vendégekre – számítanak. (A korábbi gyakorlattal ellentétben idén nem lesz éjszakai regisztráció. Ha valaki mégis este tíz után érkezik, akkor a biztonsági őrök szólnak az ügyeletesnek, és természetesen, még az éjjel bemehetnek a területre.)

A Szolnoki Turisztikai és Szabadidőközpont (Szolnok-Tiszaliget) területe a találkozót lebonyolításához elég nagy, a szálláselosztást azonban megnehezítette az a tény, hogy a tábor területén csak mindössze négyszáz főt tudnak házakban elszállásolni. Ezekben elsősorban a közvetlen munkatársak, illetve mozgásukban korlátozottak és hozzátartozóik kapnak majd helyet. A többieknek a tábor körülbelül száz-kétszáz méteres körzetében – egy MÁV-üdülőben, egy

motelben és egy diákszállón – biztosítanak alvóhelyet. Azoknak, akik nem ragaszkodnak ahhoz, hogy ágyban alhassanak, saját sátorral azonban nem rendelkeznek, tíz-tizenkét fő befogadására alkalmas közös katonai sátrakat állítanak fel.

A résztvevők a központ éttermében, illetve a büfékben csillapíthatják étvágyukat. (A nagyüzemi konyhában a vegetáriánusokra is gondolnak.) Tekintettel arra, hogy sokan kisgyermeküket is magukkal hozzák, a találkozó ideje alatt játszóház és óvoda is üzemel majd, ahol szakképzett óvó- és tanítónők vigyáznak a kicsinyekre.

Utazás

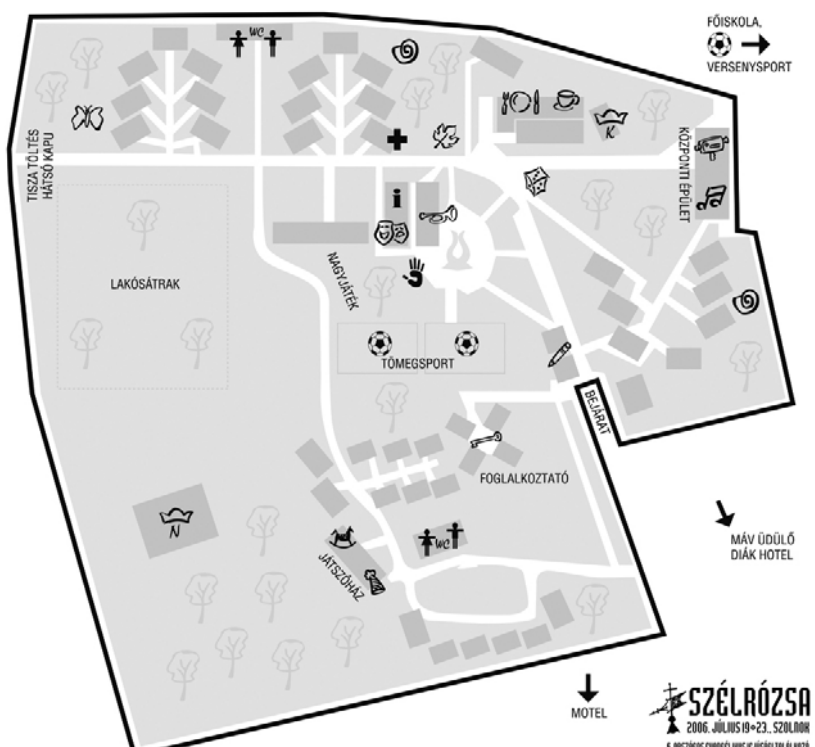
A találkozó helyszíne tömegközlekedési eszközökkel és személygépkocsival is jól megközelíthető. Budapestről

és Debrecenből is számtalan vonat indul Szolnokra, és a más irányból jövők is viszonylag sok járat közül választhatnak. Éppen ezért a szervezők sem különjáratot, sem pótszerelvényeket nem rendeltek a MÁV-tól. A vonattal érkezőknek nincs más dolguk, mint a szolnoki vasútállomáson felszállni a 15-ös buszra – negyedórányi utazás után közvetlenül a találkozónak otthont adó turisztikai központnál kell leszállniuk.

A vasútállomáson önkéntesek segítik majd a tájékozódásban a fesztiválra érkezőket, a városban pedig plakátok és útjelző táblák mutatják az irányt az autósoknak, illetve az eltévedőknek.

Még két éve egy csapatnyi fiatal háromnapos gyalogos zárandókat keretében tette meg az akkori Szélrózsára vezető út utolsó kilométereit, addig idén az arra vállalkozó mintegy ötven – többek között békéscsabai, szegedi, mezőberényi és Dél-Pest megyei – fiatal kerékpárral teszi meg ugyanezt. 18-án este még Pilisen, illetve Szarvason hajtják majd álomra a fejüket, hogy azután szerdán még hozzávetőleg ötven kilométert biciklizzenek Szolnokra.

■ VITÁLIS JUDIT

É L Ő V Í Z

Kétkelkedés

Az Istentől elidegenült ember a korszalem, a divat hatása alá kerül. Ezért elveszti a kapcsolatot az igével, a gyülekezettel. Gondolkodása már nem kötődik a Bibliához. Így kezd követni a divatot. És így lesz hiteltelen vagy legalábbis kétkelkedő.

Ma a kétkelkedés sokszor erénynek tűnik. Sokan szinte romantikát csinálnak a kétkelkedésből. Kedvelt példa az Újszövetségben szereplő Tamás, aki a tanítványok bizonyágtétele ellenére sem hitte el, hogy Jézus feltámadt a halálból. – Ma jellemzőek az ilyen mondatok: „Vallásosnak neveltek, de most már kétkelkedem.”

De a Biblia sehol nem dicséri a kétkelkedést. Sőt *Jakab* levélében azt olvassuk, hogy aki kétkelkedik, az „két szívű, minden útjában állhatatlan” (1,8; Károli-fordítás) ember, és ezért semmit nem várhat Istentől. Nyilvánvaló, hogy a hittel együtt jár az, hogy alárándelem magam a Bibliának, az igének. Komolyan veszek minden ígéretet, de minden figyelmetést, intést is. Világos, hogy a kétkelkedés mögött valamiképp ott rejtezik az ember kevélyisége. De örök törvény, hogy Isten a kevélyeknek ellene áll. Nagyszerűen fejezi ezt ki régi énekünk, amikor Istenről azt mondja: „Ki kétkedőn kutatja őt, / Annak választ nem ad...” (ÉÉ 328,2)

Tudjuk, hogy a csiga, ha megérintik, azonnal visszahúzóódik a házába. Tudomásul kell vennünk, hogy Isten sem felel, ha valaki gögösen, kétkelkedve olvasza a Bibliát.

A passiótörténetből tudjuk, hogy Pilátus kétkelkedve mondta Jézusnak: „Micsoda az igazság?” Elismerem, hogy szimpatikus és jól hangzik ez a mondat, de jó lenne, ha ebből se csinálnánk valami követhető példát.

Sokféle példa van a kétkelkedésre. Sokan szóvá teszik, hogy a Biblia tele van úgynevezett egymásnak ellentmondó igékkel. Például: „Az Istennek beszéde élő és ható... és megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait.” (Zsid 4,12) Továbbá Ámós 5,24-ben azt olvassuk: „Hanem folyjon az ítélet, mint a víz...” Másutt viszont: „Ne ítéljetek.”

Hát most melyik igaz? – Kérdi a kétkelkedő. Mindkettőre szükség van. Arra is, hogy legyen ítélet. És arra is, hogy ne ítélgesünk szeretetlenül. Sokféle a gyógyszer, hol erre, hol arra van szükség. Sokféle az ige is. A bűnben élőknek ébresztő, ítélő ige kell. A megrettentnek pedig az, hogy ítélet helyett a kegyelem ígését hirdessük.

Ne kétkelkedj: az ige élő és ható, vagyis köze van a valós élethez. Beszél az élet sötét, bonyolult, kuszált dolgaiba is. Feltárja és leleplezi az embert, a képmutatót, az Istentől menekülő. A másikat bántó, kihasználó, lenéző embert. A nagyhangút, aki ugyanakkor gyáva, kétkelkedése is csak egy póz, Isten elől való menekülési kísérlet.

Ne legyünk büszkék arra, hogy kétkelkedésünk a felvilágosultságunk, „modernségünk” bizonyítéka! Bűnbeesésünk az Édenben is már kétkelkedéssel kezdődött, amikor a kígyónak hittünk, és megkérdőjeleztük: „Csakugyan azt mondta az Isten...”

Jézus szánakozva nézi a kétkelkedésben vergődőt, és nagy szeretettel tanácsolja: „Ne félj, csak higgy!”

■ GÁNC S ALADÁR

SEMPER REFORMANDA

...igaz ugyan, hogy az ember, amikor kijön a keresztségből, tiszta és bűn nélküli, egészen ártatlan. De ezt sokan nem helyesen értik: azt gondolják, nincs itt több semmi bűn, lusták és hanyagok lesznek a bűnös természet megöklésében, s ugyanúgy viselkednek egyesek a gyónás után is. Ezért (ahogy fent mondtuk) helyesen kell érteni és tudnunk, hogy testünk, amíg itt él, természetből gonosz és bűnös. Isten, hogy ezen segítsen, azt határozta, hogy egészen mássá és újjá akarja teremteni.”

► Luther Márton:
A keresztség szentségéről
(Gáncs Aladár és Muntag Andor fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP – Róm 6,3–11

Belépőjegy Isten országába

A VASÁRNAP IGÉJE

Ó, milyen nagy tisztesség Isten gyermekének lenni! Milyen csodálatos ajándékokat kínál nekünk Istenünk, a bennünket hívó mennyei Atya! Hogyan is lehetne azokat véges emberi értelemmel felfogni és egyszerű szavakba foglalni?! Bizony újra és újra tanulunk és gondolkozunk kell az ő ígéretein, hogy hitünkkel mindinkább megragadhasuk őket, míg szívünkben gyökeret nem ver a kimondhatatlan hála.

Két vasárnappal ezelőtt szintén a Római levélben keresztül szólt hozzánk Isten Igéje. Akkor megérthettük: amikor a dicsőséget hajszojuk, csupán a jelen szentvedését érjük el. Az idő tájt már hetek óta futball-lázban égett a világ, és egyre fokozódott a dicsőség városa, óhajta. Azután a döntő napján, a győzelmet követő ünneplésben mintha látni véltük volna a csúcsokat. Isten Igéje azonban éppen azon a napon azt ígérte, hogy mindez a valódi, ránk váró, egykor rajtunk láthatóvá való dicsőséghez nem is hasonlítható szentvedés csupán. A Szentírás azt hirdette, hogy az emberi dicsőség olyan messze van az igazi dicsőségtől, hogy tulajdonképpen csak Isten kegyelméből említhető egy lapon a kettő. Bizony ilyen nagy dolgokat készít nekünk Urunk!

A mai vasárnapon ezeknek az ígéreteknek a forrása kerül elénk. Az az elhanyagolt, gyakran elfeledett szentség, mely által mindenekelőtt belépőt nyer-

hetünk Isten országába, és örököseivé leszünk az Atya dicsőségének. Ez a szentség a keresztség.

Bár helyes és szép dolog, hogy az utóbbi időben gyülekezeteinkben sokféle újra felismerik másik szentségünk, az úrvacsora jelentőségét, azt tapasztalhatjuk: a keresztséget mégis többnyire mostohán kezelik. A templomokban le-takarják a keresztelőkutat, az esküvőkön virágtartónak használják, vagy félreteszik, ha útban van. Pedig ha megértenénk, hogy mit is jelent valójában ez a szentség, az egyházi talán nemcsak a gyertyákat gyújtáná meg hétről hétre az istentiszteletek előtt, hanem vizet is készítené elő – hogy mindenkor emlékezhessünk a keresztségünkre, és hogy kifejezzük: bármikor készek vagyunk keresztemelni.

Ahogy egyre hangsúlyosabbá válik az individuum, úgy szaporodik a szűk családi körben zajló, a gyülekezet jelenlétét kizáró keresztelők száma. A keresztség szinte kizárólag a gyermekek, a csecsemők ünnepe lett, melyre felnőttként nosztalgiaiával gondolhatunk. Azt hisszük, „kinőhetünk” belőle, pedig a keresztség nem gyermeked dolog, hanem egész életünket alapvetően meghatározó valóság – még akkor is, ha evangélikusként a gyermekkeresztséget gyakoroljuk.

„Az üdvösséget a keresztség nyújtja” – olvashatjuk az *Ágostai hitvallás* védőiratá-

ban. „Hogyan végezhet a víz ilyen nagy dolgokat?” – visszahangozhat bennünk a *Kis káté* kérdése. Az ígéret által, melyet Isten adott – felelhetjük. Az ő szava teszi az egyszerű vizet az „újászületés fürdőjévé”. Nekünk ezt az ígéretet kell hittel elfogadnunk, hogy valóban életet jelentsen a számunkra. Ahol a keresztséget hittel megragadják, ott – egyik ifjúsági énekünk szavaival – „öröm van a mennyben egy bűnös felett, ki megtérve hazaérkezett”.

A keresztség az újászületés jele, Isten újászülető munkájának jelképe. Annak a belső és titkos valóságnak a látható és nyilvános megjelenítése, melyet Isten végez bennünk, amikor a halálból új életre kelt. A keresztség mint jel Isten ígéretének foglalatja. De hogyan tudjuk befogadni azt, amit a Lélek nélkül felfogni sem tudunk? „A hitnek szüksége van valamire, amiben megfogódzik” – vallhatjuk a *Nagy kátéval*. De „hit nélkül semmit sem használ a keresztség, noha önmagában bőséges, isteni kincs”.

A keresztséggel kapcsolatban tehát mindig kétféle zsákutca hívogat. Az egyik az, hogy elvetjük és megvetjük,

mondván, hogy csupán hitre van szükség a megtéréshez. Ekkor azonban elhalványul az, amit egykor egy teológus így fogalmazott meg: „a megtérés fő kritériuma, hogy Isten alányúlása legyen nyilvánvaló az életünkben”. A másik tévút az, amikor azt feltételezzük, hogy Isten ígéretébe kapaszkodó, élő hit nélkül is – mintegy önmagától – hatni kezd rajtunk és bennünk a keresztség. Valójában megigazolást szerző hitre van szükség. Ez Isten ígéretét fogadja el, mely kegyelemből, ingyen lehet a miénk, és amelynek fedezete Krisztus érdeme és valósága. Ha ezzel a hittel ragadjuk meg a keresztséget, új életet nyerünk, melyben növekedhetünk. Ezt követően amint a feltámadást is jelképező, bábójából kikelő lepke várja, hogy szárnyaiban az életnedvek szétáradjanak, úgy csünghetünk mi is keresztségünkön, azt tartva magunkról, hogy már meghaltunk a bűnnek, és új életet nyertünk a Krisztus Jézusban.

■ GYŐRI TAMÁS

Imádkozunk! Hálát adunk neked, Istenünk, a keresztségért. Köszönjük, hogy általa bennünket is új életre hívsz. Bocsásd meg, hogy sokszor megfélemlített rólád és arról, hogy benne nekiünk is adtal feltámadást a halálból! Add, hogy hitünkkel megragadva naponként tudjunk élni belőle, egyre inkább gazdagozva általa. Ámen.

Oratio oecumenica

[Lelkész:] Mindenható Istenünk, aki a keresztség által a bűn sötétségéből az élet világosságára vezetted bennünket, add Szentlelkedet, hogy naponként meghaljunk a bűnnek, és új életre támadjunk fel!

[Lektor:] Könyörgünk egyházunkért. Add, hogy ne megszokásból valljuk kereszténynek magukat azok, akik a keresztségben részesültek, hanem megismerjék üdvözítő kegyelmedet, és egész szívükkel a teied legyeknek. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk, tedd gyümölcstermővé egyházad bizonyágtételét a világ népei között, hogy egyre többen jussanak el az üdvözítő hitre és új életet teremő szereteted ismeretére! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk beteg, szenvedő és magányos testvéreinkért. Ne engedd, hogy a szenvedés elbizonytalansítsa őket hitükben! Légy velük mindennap küzdelmükben! Örizz meg reményességüket, és vigasztald őket jelenléteddél! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Oltalmadba ajánljuk városunkat, hazánkat és a teremtett világot. Örizz meg minden bajtól és veszedelemtől! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Hallgass meg minket, Urunk, és add, hogy akik a keresztségben részesültek, eljussanak a veled való teljes közösségre, és az üdvözültek seregében együtt dicsőítsünk téged szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] Ámen.

ZSOLTÁROK 3.

A genfi zsoltárok sokszínűsége

► A Zsoltárok könyvéről szóló belső sorozatunk utolsó részéhez érkeztünk. Ezen a héten a genfi zsoltárokat ismerhetjük meg. (E. Zs.)

A genfi zsoltárok lelkeségi, liturgikai és kulturális értékük miatt különleges helyet foglalnak el egyházi énekeink között. Korábban írtunk már a zsoltárok jelentőségéről: személyes hangjuk és örök érvényű gondolataik által minden időkre érvényes mintát adnak a gyülekezet énekléséhez. Érthető, ha mindenkor a saját igényei szerint igyekszik felhasználni a zsoltárokat istentiszteleti életében.

A genfi reformáció (1536) évében Kálvin azonnal hozzálátott a korábbi liturgikus élet bibliai alapokon álló megváltoztatásához, így lett a szentségek, az igehirdetés és az imádság mellett a gyülekezeti ének az istentiszteletek negyedik alkotóeleme. Kálvin a gyülekezet éneklésére éppen a Biblia eredetileg is éneklésre szánt részeit ajánlja, élükön természetesen a Zsoltárok könyvével. Saját korának magas szintű költészetét, a humanista ódaköltészetét hívja segítségül, hogy az

Ószövetség európaiak számára idegen verselését korszerűvé tegye. Már 1539-ben megjelenteti Strasbourgban első énekgyűjteményét, amelyben még csak tizenkilenc zsoltárparafraíz és három liturgikus ének található.

A zsoltárok egy részét maga alakította versessé, de többségük szerzője Clément Marot francia udvari költő volt. Később Marot éppen vallási üldözötése miatt néhány évet Genfben tartózkodott, így közvetlenül vált együttműködése Kálvinnal és a genfi zeneélet vezetőjével, Guillaume Franc-nal. Az 1543-as zsoltárgyűjtemény már ötven zsoltár átiratát közli, kizárólag Marot költeményeit. (Kálvin önkritikus nagyságára jellemző, hogy saját korábbi zsoltárait visszavonta Marot versei javára.)

Sajnos Clément Marot 1544-ben meghalt, s egy pillanatra megakadni látszott a teljes zsoltároskönyv megjelentetését célzó munka. 1548-ban lett Kálvin lelkesztársává Théodore de Bèze, aki – hangsúlyozva azt, hogy nem tartja magát Marot méltó utódjának – fokozatosan elkészítette a hátralévő zsoltárok fordítását.

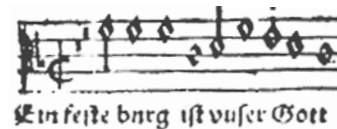
A dallamok szerzőit nem ismerjük ennire pontosan; annyi bizonyos, hogy

a már említett Franc kezdeti tevékenysége után a munka oroszlanrészt Loys Bourgeois genfi kántor és énektanár végezte el. Több ő, mint zeneszerző: szerkesztő és dallamadaptátor, sőt a többszólamú zsoltáréneklés szokását is ő honosítja meg – a kálvini zeneteológia miatt ezeket kizárólag otthoni használatra szánja.

Mi, magyarok azonban talán még erősebb érzelmi szálakkal kötődünk a genfi zsoltárokhoz – a fordításaik miatt. Senczi Molnár Albert 1607-re készíti el *Lobwasser* német verziója alapján a *Psalterium Ungaricumot*: a százötven genfi zsoltár, a *Tízparancsolat* és a *Nunc dimittis* verse szedett magyar változatát. Senczi Molnár munkája döntően alakította a magyar köznyelvet is, hiszen az énekelt szövegek gyorsan terjedtek, és igen mélyen meggyökereztek a használatban.

Énekeskönyvünkben csak hét genfi zsoltár szerepel, némelyik erősen megújított szöveggel. Szeretnénk, ha a genfi zsoltárok ismét jelentősebb szerephez jutnának, ezért a *Gyülekezeti liturgikus könyv* példatárába húsz-egynéhány genfi zsoltárt is beválogattunk. Célunk nemcsak az ökümenikus alkalom reperto-

CANTATE

Ein feste Burg ist unser Gott

árjának bővítése, hanem a magyar protestantizmus régi énekkincsének mai megerősítése is.

A genfi zsoltárok elsődleges értéke a biblikusság: szövegük helyenként inkább lemond a nyelvi szépségről, hogy minél közelebb kerülhessen a Biblia eredeti kifejezéseire. Ugyanígy értékük a zenei és költészeti igényesség, amely által könnyen „lelkünkbe férkőzik” egy-egy ének. Mi lehet ennél építőbb táplálék? Ezek a zsoltárok megállják helyüket a gazdag liturgiájú istentiszteleteken ugyanúgy, mint a puritán alkalmon; pompásan szólnak a gyülekezet egyszerű, előadásában éppúgy, mint tudós polifon zenei öltözetben. S hogy nyelvük, dallamuk néha ódon, nehezen érthető: sarkalljon ez minket, a 21. század gyülekezeti tanulásra, reformátor eleink tisztán igei gondolkodásmódjának mélyebb tanulmányozására!

■ BENCE GÁBOR

LAPUNK OLVASHATÓ A VILÁGHÁLÓN IS A WWW.EVELET.HU CÍMEN.

Kényes egyensúly

Csepregi András kinevezésére

► **Hiller István** oktatási és kulturális miniszter **Csepregi András** evangélikus lelkészt, az Evangélikus Hittudományi Egyetem nyíregyházi tagozatának docensét nevezte ki az egyházi ügyek titkárságának élére. Jelen írással nem kívánom senkinek a véleményalkotását befolyásolni a döntéssel kapcsolatban, és kérem soraimat nem egyházunk hivatalos álláspontjaként értelmezni. Ugyanakkor mint megválasztott országos felügyelő – tehát az a személy, aki törvényeink és hagyományaink szerint októberi beiktatását követően első sorban felel majd a Magyarországi Evangélikus Egyház és a magyar állam kapcsolatainak alakításáért – fontosnak tartom, hogy az első pillanattól kezdve világos legyen, mit is gondolok Csepregi András kinevezéséről.

A történelmi egyházak és az illetékes miniszter találkozójáról **Frenkl Róbert** országos felügyelő részletesen beszámolt az *Evangélikus Élet* hasábjain. A beszélgetés valóban arról tanúskodott, hogy Hiller István mint történész, de úgy is, mint a német szociáldemokrata hagyomány tisztelője, másként közelíti meg az egyházpolitikai kérdéseket, mint tette azt elődje, **Bozóki András**. Érteni látszik az egyházak hitéleti tevékenysége és társadalmi szerepe közötti szoros összefüggést; megkockázatom, hogy a – szocialista propagandában oly gyakran emlegetett – „köztársaság” sorsának jobbra fordulásában viselt közös felelősségünket is elismeri, az egyházaknak a közjó érdekében folytatott tevékenységét méltányolja. Ugyanakkor persze azt sem felejtjük el, hogy Hiller Istvánnak ugyanaz a személy a főnöke, aki korábban **Bozóki András** egyházpolitikai ámkofutását is szó nélkül hagyta. Ha tehát bízunk a Hiller által felvázolt szemléletváltásban, akkor abban is reménykedünk, hogy a miniszter – aki egyébiránt a vezető kormányfő elnöke is – korrektnek tűnő megközelítést a kormányfő nem fogja a korábbi szellemben felülről. **Gyurcsány Ferenc** és a történelmi egyházak vezetőinek július 5-i találkozója ad okot némi optimizmusra ez ügyben. Kíváncsian várjuk a tetteket, konkrét kezdeményezéseket. Az új Gyurcsány-kormány egyházpolitikáját nem a szándékok, hanem a cselekedetek alapján fogjuk tudni érdemben értékelni.

Csepregi András testvérünk kinevezése ebben a kontextusban bizalomgerjesztő gesztus, ugyanakkor számos veszélyt is magában rejt. A miniszter nyilván olyan személyt keresett, aki nem rabja az államigazgatási szemléletnek,

érti az egyházak működésének belső logikáját, ugyanakkor el tudja fogadni egy baloldali-liberális kormány irányvonalát. Azt, hogy ezt az ideáltípust egy evangélikus lelkész személyében találta meg, magyarázhatjuk azzal, hogy a történelmi egyházak közül talán nálunk alakult ki olyan gyakorlat, mely a külső szemléletben azt a benyomást kelti, hogy nálunk a legnagyobb az egyes ember, adott esetben az egyházi emberek személyes autonómiája. Tudjuk jól, hogy ez a gyakorlat számtalan belső konfliktusunk forrása is.

Nem feltétlenül szerencsés persze egy aktív lelkészt kinevezni e posztra, mert bármily nagy is lutheránus atyánkfiai személyes függetlenség, állam és egyház – ez esetben az evangélikus – összefonódása vagy annak csak a látszata mindkét fél számára kártékony lehet. E látszat szándékos ellenpontozása pedig talán még kártékonyabb. (Más kérdés, hogy nehéz mit kezdeni azzal a baloldali elvárással, mely szerint az egyházak ne politizáljanak, ha egy alapvetően politikai posztra maga a baloldali kormány is egy lelkészt nevez ki.) Az igazsághoz hozzátartozik, hogy 1998 és 2002 között ugyanilyen okból nem tartottam szerencsésnek **Semjén Zsolt** túlzott katolikus beágyazottságát sem, noha el kell ismerni, hogy működése idején számos, az egyházakat pozitívan érintő döntés született, amelyeknek persze megvolt a kellő kormányfői támogatottságuk is. Csepregi Andrásnak tehát szűk mezsgyén kell haladnia, „sávtartási” képessége pedig mindnyájunk részéről nagy elővigyázatosságot, józanságot és a kinevezés mellett – s nem ellenére – továbbra is fennálló testvéri szeretetet, lelki közösséget feltételez.

Mint a kelenföldi gyülekezet tagja, a

kilencvenes évek derekán megtapasztalhattam Csepregi András bizonyoságtevő hitét, teológiai felkészültségét, okosságát, a világ dolgaiban való jártasságát. Az elmúlt néhány évben nem találkoztunk, ezért csak remélni tudom, hogy immáron megvan benne az új feladat ellátásához elengedhetetlenül szükséges konfliktuskezelő képesség és diplomáciai érzék. Ez azért is fontos, mert tevékenysége – akár akarjuk, akár nem – a többi egyházhoz fűződő viszonyunkat is befolyásolhatja. A magam részéről mindenképpen törekedni fogok arra, hogy a Csepregi Andrásal fennálló személyes jó viszonyt és az evangélikus hitsorsorosságát senki ne tekinthesse egyfajta kivételeztségnek.

Le kell szögeznünk: az új államtitkár nem az evangélikus egyház jelölése alapján lett kinevezve. Az a tény, hogy **Domáth László** személyében a szocialista frakcióban evangélikus lelkész ül, a végrehajtó hatalom pedig szintén egy evangélikus klerikus közreműködésével jut érvényre, nem szabad, hogy a társfelekezetekben gyanakvást szüljön. Kettejük együttműködése önmagában is súlyos felelősséget ró mindkettejükre; mindkettejük érdeke, hogy Csepregi András ne kerüljön a lelkész képviselő körül kialakult feszültségmezőbe. Ugyanakkor abban is bízom, hogy a „fraternizálás” látszatát elkerülendő senkinek sem lesz szüksége látványosan úgy tenni, mintha semmi közünk sem lenne egymáshoz. Itt is érzékeny egyensúlyról van tehát szó, amelynek fenntartása mindnyájunk érdeke.

A kettős – egyházi és állami – lojalitás terhe súlyos teher. Különösen egy olyan konfliktusos és közéleti marakodástól hangos országban, mint a miénk. Az egyházi ügyek az elmúlt években bizony egyre kevésbé képeztek kivételt. Az új kormány kezdeményezései iránt érzett kétségektől sem mentes bizalommal azt remélem, hogy Csepregi András aktív alakítója és nem csupán eszköze, még kevésbé látszaterembe lehet a reménybeli új egyházpolitikának. Amikor Isten áldását kérem új és megtisztelő feladatának ellátására, abban is bízom, hogy fentebb említett tulajdonságai képessé teszik majd saját helyzetének és cselekvőképességének józan megítélésére.

■ PRÖHLE GERGELY

Ahol Istennel lehetett találkozni

► **Igen, az egyház ilyen kell(ene) hogy legyen. Hely, ahol szüntelenül Istennel lehet találkozni. Az efféle alkalom sorát egész biztosan gyarapította az idei missziói konferencia, melyen minden korábbinál több, összesen százharminc érdeklődő fordult meg július 12. és 15. között. Már az is kicsinyke csoda, hogy a szób főre tervezett konferencia-központ, a piliscsabai Béthel ennyi látogatóval megbirkózott. De az igazi csodát az élhette át, aki nyitott szívvel hallgatta a misszió számos területén tevékenykedő előadókat.**

A legtöbben Magyarország különböző tájairól, valamint határon túli magyarlakta területekről érkeztek. A szabad és őszinte légkörű tanácskozás fontos megállapítása éppen az volt, hogy az ember és ember közötti határok nem földrajzilag húzhatók meg, hanem a bűnmentén és az előítéletek vonalán.

Szívbemarkolóan beszélt csendes, de Isten szeretetéről izzó szavakkal életéről és a legszegényebbek, így a romák között végzett szolgálatáról a nagybodronyi (Kárpátalja), hétgyermekes **Kupás Sándorné Ráti Gizella**. Figyelve hallgatták a jelenlévők a Váci Fegyház és Börtönben tapasztalt ébredésekről az intézmény református lelképásztorát, **Csuka Tamásné**. Világszerte is egyedülálló, hogy az évek során maga köré gyűjtött rabokkal más büntetés-végrehajtási intézményekbe viszik el a minden embernek, így nekik is valódi szabadságot jelentő evangéliumot.

Előadás szöveget a Messiás-hívó magyarországi zsidókról, de arról is szó esett, hogy miképpen képezhetők misszionáló keresztényekké a gyülekezeti tagok. Utóbbiról a Protestáns Missziói Tanulmányi Intézet Alapítvány munkatársa, az amerikai **Aaron Stevens** beszélt. Végül volt továbbá **Timo Reuhkala**, a finn rádiómissziós alapítvány (Sanansaattajat) nemzetközi kapcsolatainak vezetője. Az igehirdetéseket, zenés-prózai bemutatkozások, bizonyosságtételek, melyek a kárpátaljai, erdélyi és szlovákiai szóránymagyarok, szóránymagyarok egy-

házi viszonyaival és egyéni sorsokkal ismertettek meg, szintén emlékeztettek.

A **Szeverényi János** vezette Evangélikus Missziói Központ, valamint a missziói bizottság által szervezett konferenciával párhuzamosan huszonegy fős gyermektábor is zajlott Piliscsabán; a résztvevők közül heten a romániai Pütkércerről érkeztek (a település Budapesttől vonattal tízenegy órányira fekszik).

Az esték során kulturális élményekkel gazdagodhattunk. Fellépett **Czipott Géza** és **Nyakó Júlia** előadóművész, valamint a missziói központ által kiadott CD-jének anyagával **Lázár Attila** dalszerző-előadó. A fatemplom falain **Götze Krisztina** fotós és **Szécsi Magda** festménykiállítása volt látható.

Az ország minden szögletéből: Nyíregyházától Pécsig, Győrtől Kiskőrösig, Nagytarcsától Békéscsabáig, valamint a főváros több gyülekezetéből érkezett résztvevőknek – a legfiatalabb hét hóna-

Nyakó Júlia és Czipott Géza

pos, a legidősebb nyolcvanhat éves volt – egyetlen feladatuk maradt, tanulva a hallottakból: családjukba, gyülekezetükbe, sőt minden rájuk bízott emberhez elvinni és élni az evangéliumot, a Jézus Krisztuson keresztül meglátott isteni szeretetet. Azaz misszionáriusnak lenni, hiszen minden kereszténynek, aki névhez híven Krisztust követ, ilyen küldetéses van.

■ SZEGFŰ KATALIN

Nagy az Isten állatkertje

ÉGTÁJOLÓ

Furcsa tehenek bukkantak fel a fővárosban ezen a nyáron. Alternatív művészek installációi a legkülönbözőbb képzettségű alkotásokkal alkalmas műanyag marhákat ábrázolnak. Esztétikai értékűnkül inkább nem nyilatkoznék, de azt nem tagadom: az összesen ötvennégy alkotás között akad néhány kifejezetten szellemes ábrázolás. Az immár világszerte elterjedt tehénparádé szervezői a nagyvárosok turistáinak kínálnak jópofa látványosságot. Talán azt is sugallja ez, hogy a kortárs művészet nemcsak múzeumokba zárva érvényesül, hanem a hétköznapok utcai környezetben is. New York, Stockholm és Zürich után Budapestre is bevont ez a műanyag tehénecsoda.

A „cowparade” alighanem a nálunk is ismertté vált „love parade”-nek az unokatestvére. Ez utóbbi esemény keretében teherautók platóján, dübörgő zene kíséretében táncolnak és rángatóznak félméztelen férfiak és nők. A még provokatívabb „meleg büszkeség napja” ebben a rokon viszonylatban talán csak másod- vagy harmadfokú unokatestvérek számít. Ezek a sajátos parádék Nyugatról érkeznek hozzánk, a magunk kelet-európai emlékezetét viszont az úgynevezett katonai parádékat őrizte meg

zsigereiben. Ha mindenképpen választani kellene, akkor elfogadnám, hogy a láncfalpasok helyett inkább a technózene dübörögjön. Transzvesztiták önmagukat kellető riszálásától azért eltekintenek, ha lehet. Halkan megjegyzem, hogy a keleti és a nyugati eredetű parádében közösnek tartom a diktatórikus elemeket. Az egyik kendőzetlen, a másik álcázott erőszakkal akarja szolgásgába hajtani az embert. Mindkettő él az agyamosas nemtelen eszközeivel.

No, azért ne szaladjunk ilyen messze. Az egyértelműség kedvéért leírom: a tehénparádét önmagában nem tartom veszedelmesnek. Ettől persze még nem kell ájult alétsággal a kortárs művészet csúcának nevezni a színes állatokat. El tudom képzelni, hogy egyik-másik ábrázolás mosolyt csal az arra járó arcára. Ez pedig, pestiesen mondván, „nem semmi”, ha például a mozgólépcsők mosolytalan tömegeire gondolunk.

Az egész parádénak alighanem a Szent István-bazilika előtt kiállított műanyag négy lábú és a körülötte zajló eseményfolyam jelentette a legnagyobb hívrést. Történt pedig, hogy az „Olvadó jégkrém”-nek nevezett két tehén Isten háza felé fordított fenekéből méretes pálcika lógott ki, „Don't lick”, magyarul „Ne nyalj!” felirattal. A bazilika hívei és papjai ízléstelennek tartották ezt a megnyilvánulást, sérelmezvén, hogy az alkotók – és főképpen a kiállítás rendezői – nem voltak tekintettel az egyház sajátos szempontjaira. Ezek között a vallásosság zavartalan megélésének jogát is említették. Elég, ha csak arra gondolunk,

hogy a kiállítást szeptemberig tervezik, augusztus 20-án pedig hagyományosan itt kerül sor a Szent István-napi körmenetre. Azt is szóvá tették, hogy a pályázati kiírás értelmében az installációk nem hordozhatnak politikai tartalmat, és nem sérthetnek vallási érzékenységet. Talán ezzel függ össze az a két tény, hogy a főváros nem engedélyezte valamely tehénnek a Parlament előtti elhelyezését, illetve hogy a zsidó hitközség sem járult hozzá egy ilyen állatábrázolásnak a Dohány utcai zsinagóga előtti elhelyezéséhez. Ám a katolikus egyház véleményét ki sem kérték. Sőt amikor a tiltakozó hangok megszólaltak, gőgös módon kioktatták az egyházat toleranciaiból. Az *Élet és Irodalom* publicistája ezekről a szavakkal kommentálja azon egyházi vezető tiltakozását, akinek ablakából a két tehén pálcikás ülepére látni: „...mi más is volna az ő szemszögéből egy reklámtéhen Isten háza előtt, mint provokatív; ez a dolga, ha nem egy anakronisztikus intézmény fizetett alkalmazottja volna, hol másutt is találna munkát Isten két ege alatt.” Számos további írástudó korszórló nyelvet az egyházak maradásán, művészetellenességén és intoleranciáján. Ha az ember rákattint egy-egy internetes fórumra, akkor egészen intenzív tapasztalatokat szerezhet a társadalom egy jelentős részének egyházakkal kapcsolatos ilyen vélekedéséről.

A válaszlépés nem maradt el. A hivatalos megnyilatkozások példamutatóan visszafogottak voltak, ám néhány önkéntes egy éjszaka pár száz méterrel

odébb terelte a két tehénkét, mégpedig a Deák tér mögötti tere, az egykori bazársor helyére. Ujabbán itt működik a Liberálisok Háza. A tehénképűk szerint a jó sorsra érdemes négy lábú itt otthonosabban érzi magát, már csak azért is, mert még füvet is talál... Azt már csak zárójelben jegyzem meg, hogy itt, az evangélikus templom közvetlen közelében mi, lutheránusok érezhetnénk sértve magunkat. Mi azonban már edzettek vagyunk: az országgyűlési választások előtti estéken és éjszakákon azt is el kellett viselnünk, hogy a fényfestés technikája segítségével szabad madarak röpdöstek templomunk falán. A gyülekezet lelkészeinek, sőt püspökének tiltakozását pökhendiséggel és be nem tartott ígéretekkel hártották el a szervezők.

Azt javaslom, mutassunk példát, és lehetőleg ne konfrontálódjunk ilyen kérdésekben. Lépjünk kettőt hátra, és hagyjuk szóhoz jutni a főpolgármestert, aki fennhangon sérelmezi, hogy a politika beleszóll művészeti kérdésekbe. Mondja ezt egy tetőtől talpig politikus. Annyit azért gyűnjünk szónak, hogy ami ártalmatlan jópofaságnak indult, abból ott és akkor ízléstelenség lett. Példának okáért Prágában is kiállítottak egy tehén a dóm előtt főtéren, ám az, valóban szellemes módon, a toronyóra motívumait hordozta. A tények ilyen szikár közlésén túl azonban nem érdemes méltatlan vitákba bocsátkozni. A sas nem kapkod legyeket – talán teheneket sem. Túlzás volna egy (több?) szerencsétlen marha okán egyházzellenes ármányról, sőt ke-

resztényüldözéskor beszélni. Már az eddigiekben is kiderült: a szelektív tolerancia bajnokai, mint egy falat kenyert, úgy várják az érzékenységből fakadó túlreagálásokat. Ugyanis azonnal igazolva látják tézisüket: az egyházak teljességgel idegenek ettől a társadalomtól.

Nem tudom, a két tehén végleg elolvad-e a kánikulában. Új és új ötletek bizonyára kerülnek majd a helyébe. Az egyházaknak meg kell tanulniuk méltósággal – az önbecsülés és a türelem e sajátságos együttesével – reagálni ezekre a jelenségekre. E tanulási folyamatban arra is törekednünk kell, hogy ne engedjük magunkat jégre vinni. A két tehennel kapcsolatos viták csapdáját az jelenti, hogy nem jöhetünk ki belőlük igazán jól. Ezzel szemben a magunk eszközeivel próbálnunk kell tematizálni a közvéleményt.

Mit is mond az Úr a *Jónás könyve* zárásaként? „...ne sanjam Ninivét, a nagy várost, a melyben több van tizenkét ezer embernél, a kik nem tudnak különbséget tenni a jobb- és balkezük között, és barom is sok van?” (Jón 4,11; Károli-fordítás)

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Aktív pihenés Sárszentlőrincen

Közösen táboroztak az elmúlt héten Sárszentlőrincen a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium II. Rákóczi Ferenc Cserkészcsapatának tagjai

A sárszentlőrinciek mindennap megvendégelték a segítő bonyhádiakat. Kikapcsolódásképp a gimnazisták kirándultak Györkönybe, voltak strandolni,

NAGY ISTVÁN FELVÉTELEI

és a leendő 10. c osztály néhány diákja. Az együttlétnek nem csupán a kikapcsolódás volt a célja: a húsz fiatal és kísérőik (Fauszt András, Nagy István, Nagy Andrea tanárok) kitisztították a régi evangélikus temetőt, és lefestették a templom kerítését.

Hogy honnan az indíttatás? Nagy István az intézmény megalakulásának kétszázadik évfordulójára összeállított egy könyvet. Kutatómunkája során felkereste az iskola múltjában szerepet játszó helyszíneket, többek között Sárszentlőrincet, ahol megalapították az intézményt. Ekkor látta, hogy milyen elhanyagolt állapotban vannak az 1800-as években felállított síremlékek és maga a temető. Ez készítette az intézmény pedagógusait és diákjait arra, hogy felajánlják a település vezetőségének: segítenek a terület megtisztításában.

A táborlakók naponta három-négy órát dolgoztak. Több száz négyzetméternyi területen irtották ki a gázt és a bozótost, húsz sírt sikerült rendbe tenniük.

Felsőrácegren megkoszorúzták az Illyés Gyula szülőháza helyén állított kopjafát, és Uzdon megnézték az iskolamúzeumot.

■ – MÁTÉ –

Való-e a világ?

A címben olvasható kérdéssel játszik idén a Continental Singers, amely ezen a nyáron három csoporttal járja az országot. Az amerikai zenére és hangulatvilágra építő missziós társulat a rendszer-váltást követő években jelent meg ha-

rus egyik vezető tagjaként tett bizonyágot életéről és megtéréséről: „Engem sokkal mélyebbre lökött a sátán, mint más tizenéveseket. (Látszat)vallásos családban nőttem fel. Azonban tizenhét évesen kirúgtak az iskolából züllött életmódom

A SZERZŐ FELVÉTELE

zánk nyári programjain. A nyolc és harmincöt év közötti tagokkal működő – éneklő, táncoló és színjátszó – csoportok július és augusztus folyamán harminchét helyen szolgálnak műsorukkal. A helyszín vagy közterület (főtér, park, szabadtéri színpad) vagy valamely világi intézmény udvara, aulája, nagyterme. Templom csak akkor, ha más megfelelő hely nem áll rendelkezésre. Mint elmondták, így akarnak minél ökümenikusabbak és mindenki által hozzáférhetőek lenni.

Július közepén Soltvadkerten jártak, ahol több mint háromszáz volt kíváncsiak kétórás műsorukra. Az énekek között még afrikai betétdal is helyet kapott. A mai kereszténység receptje szerintük a következő: szerezz egy Bibliát, olvasd rendszeresen, és keress egy közösséget, ahol beszélgethatsz róla.

Tibi, egy huszoneves fiatalember a kó-

miatt. Alkohollal és gyógyszerekkel életem, pedig éreztem, többre vagyok elhívva. Lakóhelyemtől nem messze egy keresztény ifjúsági hetet tartottak, amire vonakodva bár, de elmentem. Az evangélicizációs előadson világosodott meg előttem, hogy a hit megvallása nem jó cselekedetek sora, hanem egy döntés. Isten kegyelméből aztán újból visszatalltam az iskolapadba, és most diploma előtt állok. Gyertek ti is Istenhez!”

Az énekkar vezetője, Lukács Éva felhívta a nézőközönség figyelmét arra, hogy Istennek mindenki van terve. Ez a való világ, nem pedig a látszat hajhászása. Ők erre tették fel az életüket és a nyári szabadságukat.

■ Ifj. KÁPOSZTA LAJOS

Bővebb információ a www.continentalsingers.hu honlapon található.

Béke – mindenáron?

Az „Igaz Anya” látogatása

► „...ebben az évben ünnepeltük férjem, Sun Myung Moon tiszteletes nyolcvanhetedik születésnapját... Szeretném kihasználni az alkalmat, amelyet ez a figyelemre méltó rendezvény kínál, hogy az Egyetemes Béke Szövetségének társalapítójaként közvetítem önöknek a menny igazságának lényegét, amelyet férjemmel együtt egész életünkön át tanítottunk.” E szavakkal fordult július 5-én a Royal Corinthia Hotel nagytermét nagyjából megtöltő hallgatóságához Hak Ja Han Moon. De kik is ők, az Egyesítő Egyház, ismertebb nevén Moon-szekta alapítói?

Jan Myung (Csillogó Sárkány, a napot és a holdat később kapcsolta a nevéhez) Észak-Koreában született, eredetileg konfuciusus, majd presbiteriánus (református) családban. 1936-ban állítólag maga Jézus jelent meg neki, és azt a feladatot adta, hogy a mennyek országát teremtesse meg a földön. Japánban mérnöki tanulmányokat végzett, majd visszatért, és karizmatikus közösségek tagja lett. A presbiteriánusok 1948-ban kizárták. Még ugyanebben az évben börtönbe kerül (a szakirodalom szerint házasságtörésért, illetve bigámiáért), majd a koreai háború idején kiszabadul, és délre megy. 1954-ben alapítja meg „a Szentlélek közösségét a világ egyesítésére”. 1960-ban köt házasságot az akkor tizenhét éves diáklánnyal, Hak Ja Hannal, aki a negyedik felesége. Ő „az új Éva”, akivel megalapítják „az emberiség új, bűntelen családját”. Esküvőjükét Jel 19,7 alapján „a Bárány menyegzőjének” nyilvánították. Házasságukból tizennégy gyermek született, egyikük 1984-ben autóbalesetben meghalt.

Tanításuk szerint Jézusnak meg kellett volna házasodnia és így megalapítania az emberiség új, bűntelen családját. Mivel azonban keresztre feszítették, nem tudta küldetését befejezni. Ez a feladat a Moon házaspárra, „az új Ádáma és Évára” maradt. Ezen dolgoznak a tömeges esküvőknek ismert (valójában áldásnak nevezett) szertartásokkal, jó ideje tévén keresztül is. Arra törekcsenek, hogy lehetőleg különböző népekhez tartozókat hozzanak össze. Földesi Tamás, az ELTE jogászprofesszora, a Moon által alapított „Vallásközi és Nemzetközi Egyesület a Világ Békéjéért” alelnöke elmondta, hogy összesen hetvenmillió párról van szó, akik között az átlagnál sokkal kevesebb a válás. – Az így született gyermekeket Moonék úgy tekintik, mint a saját igaz, bűntelen leszármazottaikat.

Moon és felesége már többször járt Magyarországon. A mostani látogatás alapja, hogy 2005. szeptember 12-én megalapították az Egyetemes Béke Szövetségét, és összesen százhusz országban keresnek fel. Száznyolcvan országban vannak úgynevezett „békenagykövetek”, köztük szép számmal befolyásos emberek. Grandiózus tervük a világbeke felé vezető út fontos állomásaként egy alagút és híd építése Ázsia és Amerika között a Bering-szoroson keresztül. Az iraki háborúra kiadott kétszázmilliárd dollár szerintük elég is lenne rá.

Sun Myung Moon és felesége, Hak Ja Han Moon

Moon asszony előadásának végén elmondta: „Moon tiszteletes megszerezte a menny pecsétjét, és azért jött el, hogy az emberiség Igaz Szülője és a béke királya legyen.” Annál érdekesebb, hogy újra meg újra olvashatunk különböző üzleti vállalkozásokban való részvételéről, vállalatbirodalmáról. Így például meghatározó a szerepe a ginszenggyökéripárban, de a fegyvergyártásban és -

kereskedelemben való részvételét is állandóan említi a szakirodalom. 1984–85-ben adócsalásért több mint egy évig börtönben volt.

Az alkalmon az apát a 1970-ben született Kook Jin Moon képviselte, felolvastván üzenetét. Eszerint „Moon tiszteletes győzelmet aratott az emberiség megváltásáért eljövő horizontális Igaz Szülő szerepében... Isten királyságának koronázási szertartásával felszabadítottam és felmentettem Istent, a vertikális Igaz Szülőt”, aki egészen az ő fellépéséig bánatos volt, hogy az emberiség a sátán uralma alá került.

Legegyeszerűbb lenne az egészet egy mozgalmas, zaklatott életű férfi beteges nagyzási mániájának tekinteni, amely ifjú feleségére is átragadt. Ennél azonban végtelenül súlyosabb dolgról van szó. Az Ökumenikus Tanulmányi Füzetek 9. száma így fogalmazza meg: „...itt a Szentírással való igen súlyos visszaéléssel van dolgunk. Moonnak a Messiással és feleségének a Szentlélekkel való azonosítása

pedig nyílt istenkáromlás. A tetszetősnek mutakozó dolgokban pedig éppen ebben a tetszetőségben van a veszély, mert azokat súlyos károkat okozó tévedésekkel kapcsolja össze.” Több mint ezer szervezet van, amely a szektához kapcsolódik. Indokolt tehát a lehető legnagyobb óvatosság, különösen is az ifjúság részéről.

■ DR. SZENTPÉTERY PÉTER

Hitler Pál apostol reinkarnációja?

(Avagy miért maradtam spirituálisan éretlen)

► Kicsiny hazánk hemzseg az önjelölt tanítóktól, gyógyítóktól. Ma már teljesen természetes, hogy valaki fényel gyógyít, energiát ad, látja a minket körülvevő aurát, rontást vesz le rólunk, kártyából megjósolja a jövőnket, esetleg angyalokkal társalog. Sikerüket, népszerűségüket mi sem bizonyítja jobban, mint egyre dagadó pénztárcájuk. Hol vagyunk már az apostolok ingyenes gyógyításától!

Azt gondoltam magamról, toleráns vagyok. Az ismerőseim egy része már évek óta hisz a reinkarnációban, energiaátadásban. A legnagyobb lelki nyugalommal hallgatom végig a legvadabb elméleteket is; például hogy mi, magyarok kiválasztott nép vagyunk, és a Mu bolygóról jöttünk.

Nem vártam hát semmi újdonságot, amikor egy barátom elcipelt egy ezotermikus belső gyermek tanfolyamra. Az elmélet lényege, hogy mindannyiunkban lakik egy sérült kisgyerek, akit meg kell gyógyítani. A tanfolyamot vezető hölgy – állítása szerint – felülről kapta az inspirációkat, és egyetlen pszichológiai könyvet se vett a kezébe, mert szerinte ez a tudomány már régen elavult. Kineziológiai módszerekkel és meditációval gyógyít. A kineziológia izomtesztelést jelent. Kezünk az izmok megfeszülésé-

vel válaszol a feltett kérdésekre, és jól érezhető igen-nem válaszokat ad. A meditáció pedig azt jelenti, hogy a fekvő vagy ülő delikvenst ellazult állapotba juttatja, majd elképzelt vele különféle helyzeteket. Mi például találkoztunk belső mesterünkkel, és megnéztük, hogy mi vár ránk a túlvilágon. (Rám például egy hatalmas strand óriási csúszdákkal...)

Békésen pihentem két társammal együtt az angyalszárnyakkal kidekorált teremben. Mi plédeken ültünk a földön, ő – a tanító – pedig egy kényelmes fotelben magasodott fölénk. Érezhetően egyenrangú a viszonyunk – gondoltam. Az egyik lány már a bemutatkozásánál elírta magát. Az apját alig ismeri, az anyja pedig tízévesen kirakta őt csomagostul a szakadó esőbe, mert elege volt a gyerekevelésből. A hölgy azonnali vigasszal szolgált. Mindezt a lány magának köszönheti, elvégre a reinkarnálódás során ő választott magának szülőket, hogy ezáltal tanuljon valamit. Ne hibáztassa a szüleit, inkább keresse meg, mi a célja mindennek. Mi magunk vagyunk a felelősek azért, ahogy velünk bánnak. Alacsony rezgésszámunkkal mi vonzunk be az agresszív, önző embereket. Minden gondolatunknak teremtő ereje van, akárcsak Isten gondolatainak. Mert mi magunk istenek vagyunk, a nagy Fény részecskéi.

A nap bizonyos szakaszaiban a hölgy heves kirohanásokat intézett az egyhá-

zak, az iskolák és a média ellen. Életében egyszer volt misén, ahol azt hallotta, hogy az emberek rettenetesen bűnösök. Feltételezem, hogy a feloldozásig nem maradt, mert egyetlen tapasztalata alapján feljogosítva érezte magát arra, hogy kárhóztassa az egyházak büntudatkeltő magatartását. Mikor próbáltam rávilágítani, hogy az ő elmélete sem kevésbé büntudatkeltő, azzal érvelt, hogy ő azt tanítja, mindenki viselje a felelősséget a tetteiért és a gondolataiért, tegyen a saját boldogsága érdekében. Meg kell fogalmazni pontosan, hogy mire vágyunk, és akkor Isten teljesíti. Már csak bátoritanul merem megkérdezni: ha nem pontosan fogalmazok, akkor a mindenható, mindent tudó Isten nem érti meg, hogy mire van szükségem, és egy Renault helyett csak Trabantot küld? Ekkor már érezhetően elvesztettem a szimpátiáját: szerinte még nem vagyok érett arra, hogy felfogjam a spiritualitás magasabb igazságait. De nem baj, még fejlődhetek.

A pontot az i-re az tette fel, amikor kiderült, hogy Hitler Pál apostol reinkarnációja volt. Ekkor már nem kérdeztem semmit, csak felálltam és távoztam. Ha a spiritualitás magas foka ezt jelenti, nem akarok tovább fejlődni. De egy nagy spirituális tanulással azért szolgált az eset: legközelebb alaposabban megnézem, milyen tanító lábai elé te-lepszem.

■ J. V.

Léleksimogató dalvigasz

Találkozás Dévai Nagy Kamillával

► **Sivár lakótelepi környezetben álló zöld betonkocka – egy valamikori iskola épülete – fogadja a Krónikás Zenedébe érkezőt Budapest III. kerületében, a békásmezei Ziperovszky Károly utca 1-3. ban. Az épületbe lépő látogató azonban a szó szoros és átvitt értelmében is egy egészen más világba csöppen. Meleg színek, faragott bútorok, hancúrozó kismacsák – igazi fészakmeleg fogadja a betérőt. Az ajtót nyitó kedves, mosolygós házigazda – az iskola és a kollégium vezetője, a most tízesztendő zenede életre hívója – nem más, mint Dévai Nagy Kamilla.**

– Immár egy évtizede annak, hogy az Ön nevét hallva kinek-kinek már nemcsak egy sikeres előadóművész, hanem egy pedagógus is az eszébe juthat. Milyen zenézi, illetve pedagógusi példaképek – ha tetszik, mesterek – voltak a szeme előtt, amikor tanítani kezdett?

– Egykor Joan Baez miatt vettem kézbe a gitárt, de őt sajnos nem nevezhetem mesteremnek, hiszen személyesen nem ismerhettem őt, csak felvételekről tanulhattam tőle. Az énekesek közül pedig Barbra Streisand az, akit nagyon szívesen hallgatok. Tanárim között szeretettel és tisztelettel gondolok az örökifjú Sük Ölgára. Mindig nagy szeretettel fogadta a növendékeit; a diákok, ha megéheztek, kaptak tőle egy tál étel is. Ezt a légkört, ezt a fajta hozzáállást, amit a tanárnő otthonában láttam, próbálok itt a zenedében megvalósítani.

– Az Ön helyzete annyiban azért más, hogy a krónikások ebben az épületben nemcsak tanulnak, de ez az otthonuk is...

– A Krónikás Zenede azért iskola és kollégium is egyben, mert főként határon túli fiatalok tartoznak a diákjai közé. A hallgatók létszáma a korábbi 85-ről – nehéz anyagi helyzetünk miatt – 38-ra csökkent, a tanári gárda velem együtt tizenkét emberből áll. Felvételi korhatár nincs – jelenleg a legidősebb tanítványunk 48 esztendő –, a zenei előképzettség nem feltétel. Viszont mindenképpen szükséges – akár ennyi idősen is – az elméleti tudás pótlása. Az a célom, hogy a tanítványaim az itt töltött évek alatt megismerjék a muzsikálás örömeit. A jelentkezők tudásához igazodó oktatás négy évig tart, az ötödik esztendő egyfajta továbbképző, amely diplomakoncerttel és a hivatásos előadóművészi működési engedély és oklevél átvételével zárul.

– Annak ellenére, hogy a Krónikás Zenede több, később nevet szerző, komoly sikereket elérő művészt bocsátott útjára, az itt képviselt és tanított muzikális stílus – a históriás balladák és virágénekek világa – sokak számára mégis idegen. Miben látja e némelyek szerint „korszerűtlen” zenei irányzat értékeit?

– Az általunk oktatott úgynevezett „krónikásstílus” különleges egyveleg. A hagyományokra épít, az alapot a népdalok, illetve a népdal alapú megzenésített versek jelentik. De a célunk nemcsak a régi zenei értékek megőrzése, hanem egyszerűségi új tradíció teremtése is. Ezen azt értem, hogy egyfelől az olyan „korszerű” stílusokat is, mint amilyen például a rockzene, beleolvasszuk a dalainkba akusztikus hangszereken, így „krónikásítjuk” őket. A megszokottól el-

térő hangzásvilágot az ebben a műfajban szokatlan zeneszerszámok – furulya, mandolin, konga, hegedű – alkalmazásával érjük el, másrészt a régi dallamok megszólaltatásához mai, modern hangszereket is felhasználunk. Így végül egy egységes stílus alakul ki, és ekként történhet meg az, hogy egy műsoron belül sikerül eljutnunk a gregoriántól egészen a rockzenéig vagy a musicalekig. Ily módon összességében azt fejezzük ki, hogy tiszteljük a régit, magyarok va-

gyunk, szeretjük a ma született szépet is, s emlékezünk az őseinkre, őrizzük a hitünket.

– Erdélyből származik. A „krónikásításkor” vagy éppen hite és magyarsága megélések ezekhez a gyökerekhez nyúlik vissza?

– Részben. A művészi és lelki forrást elsősorban Erdély jelenti, de emellett fontos számomra szűkebb pátriám, az ötvenes évek Budapestje – annak is a Naphegy környéki része, ahol felnőttem –, továbbá a balatoni házam. Itt van az a zug, ahol erdélyi fenyőim, felvidéki kopjafámat és délvidéki tiszafámat meggyökereztetve teljesen otthon érezhetem magam.

– Az Ön számára mit jelent magyarnak lenni?

– Egyszer egy három és fél hónapos turnén vettem részt az Egyesült Államokban. Amikor hazaértem, megcsókoltam a földet, és nem azért, mert az akkori pápának – II. János Pálnak – ez volt a szokása, hanem azért, mert annyira vágyódtam haza. Meg is fogadtam, hogy egy hónapnál hosszabb időt nem fogok külföldön tölteni. Az utazás egy idő után azért nagyon hiányzik. A közeljövőben indulok Dél-Afrikába, Erdélybe, Kanadába és Svédországba – és természetesen nagyon örülök neki.

– Koncertek, utazás, a zenede pénzügyi gondjai, a diákok lelkiének ápolása, heti ötven óra tanítás... Hogy bírja mindezt?

– Csak úgy, hogy nagyon bízom abban, hogy talán jó, amit teszek, és használhatok vele a tizenöt milliós magyarságnak. És érzem, hogy a Jóisten figyel rám. Csupán így lehetséges, hogy ennyi baj és nehézség közepette nem adtam fel. Szerencsére legyőztem az egészségi problémákat, illetve küzdök súlyos cukorbetegséggel, mégis talpon vagyok.

– Ezért is jó, ha valaki – Önt idézve – „pertuban van a Jóistennel”...

– Igen, valóban gyakran szoktam mondani, hogy pertuban vagyok vele; Isten nélkül nagyon nehéz lenne.

– A tíz évvel ezelőtti autóbalesete után is a hite jelentette a támaszt?

– Igen, de persze nem csak azóta. Gyermekkorom óta mélyen hiszek Istenben. Szüleim révén katolikus–református családból származom, a felmenőim közé tartozik Makkai Sándor református püspök. Ugyancsak a rokonom Ignác Rózsa író és Bójte Csaba ferences atya. A volt férjem – akitől a nevemet is kaptam –, Dévai György révén pedig képviselteti magát a családban a lutheránusság is. Az egyik menyem – aki felnőttkorban keresztelkedett – szintén az evangélikus vallás mellett döntött. Három unokám közül a legidősebbet, a hároméves Dévai Dániel Ábelt is evangélikus templomban keresztelték, a nyolc hónapos Zsófia Anna keresztelője pedig július 19-én lesz, ugyancsak egy evangélikus templomban. A legkisebb Borka Hanna, ő négy hónapos.

A balesetekről csak annyit, hogy ezek sora már gyermekkoromban kezdődött. Tizenegy évesen gerinctörésem volt. Akkor tanultam meg a csendes lelki beszélgetést azzal, aki felügyel ránk, és gondoz bennünket. Rájöttem, hogy mindennek van magyarázata – még akkor is, ha esetleg csak évek múlva találom meg. Volt egy olyan pillanat is az életemben, amikor egy adott történések azonnal megadatott az „isten magyarázata”. Egy amerikai útról érkeztem haza. Azzal fogadtak a repülőtéren, hogy Svájcba mehetnek egy anyagilag is igen kedvező fellépésre. Amikor az e felett érzett örömmemben átugrottam a bőröndömet, elestem, és eltört a bal kezem gyűrűsujja. Ez azért tragikus, mert gitározáskor ez az ujj a legfontosabb. Én – ahelyett, hogy ordítani kezdtem volna – rámeredtem lefityedt ujjamra, majd az ég felé emeltem a tekintetemet, és azt mondtam: „Köszönöm, Uram. Igen, megértettelek, elkaptam a mammon szelleme...”

– A pénz, a pénz, a pénz... Most igen nagy szüksége lenne rá...

– Igen, hiszen a zenede nem kap állami támogatást, adományokból, koncertjeink, CD-ink bevételéből, teljesen önmagától tartjuk fenn, ráadásul úgy tűnik, hogy december 31-ig mennünk kell – annak ellenére, hogy huszonöt évre kaptuk meg az épület használati jogait –, mert nem tudunk kifizetni régebbi, de csak most kézhez kapott számlákat. És mégis, ebben a helyzetben is próbálok példát mutatni a tanítványaimnak, hogy őket se a pénzügyi, a siker és a hírnév megszerzésének vágya hajtsa és ösztönözze, hanem arra törekedjenek, hogy énekükkel és zenéjükkel az igaz, szép és tiszta dolgok követői legyenek. Szeretném, ha sokan és sokfelé hívnának miniket előadásokra, hogy mindegyik végzett növendék végig tudja járni a neki rendelt utat, és teljesíthesse kötelességét, amelyet odafönt jelöltek ki számára.

Ehhez komoly hivatástudat kell, mert aki a krónikások közé áll, annak nagyon nehéz az élete. Ha nem is ekhós székere, de sokat utazunk, a Felvidéktől Kanadáig. Mindenfelé megyünk, ahol egy szál magyar is van, zenélünk és énekelünk nekik, és én hiszem, hogy ez olyan, mintha a lelkiüket simogatnánk.

■ GAZDAG SZUSZANNA

A Krónikásnének Közhasznú Alapítvány címe: 1039 Budapest, Ziperovszky Károly u. 1-3.; Telefon: 1/454-7163, 1/454-7164, 1/454-7165; fax: 1/454-7162, e-mail: dnk@t-online.hu. Honlap: www.krónikasenek.hu.

Sorsokból képek

Polgár Rózsa-kiállítás Badacsonyan

A textil az az anyag, amely születésünk-től halálunkig körülvesz, betakar, elkísér bennünket. Növényi vagy állati eredetű, könnyű, semmi-szalakból jön létre. Létrejött, megvalósítása – valódi teremtés.

Polgár Rózsa, aki a kortárs gobelinművészet, a mai magyar textilművészet meghatározó személyisége, mindennapjainkhoz személyesen kötődő tárgyakat jelenít meg textiljein, áttemelve őket a művészet szférájába. A Mellényke, a Fontos kis zsebkendő, a Kenyér, a Vándortarisznya, az Anyaság és a Katonapokróc – mind-mind sorsokból hoz létre képpé váló emlékműveket. Méltósággal és soha nem hátráló kötelességtudással vállalja az asszonysorsot, a magyar sorsot, vállalja a kort, s azért tud belőle hihető, katartikus képi valóságot teremteni, mert alázattal

viseli a mesterség órákat-napokat-éveket követelő aprómunka-órát is.

Az árnyékával együtt kettős figurát alkotó magányos ember képe, aki eljutott a csúcsig, akit tisztelet illet meg – Egy József. A tündöklő, fénylő textil emlékmű a személyessé vált közös sors, 1956 forradalma a selyemfestés illuzionista technikájának tapasztalataival kiteljesedve – fénylő, tiszta textilszoboremléket állít a tisztán tündöklő '56-nak.

■ GOPCSA KATALIN művészettörténész

Polgár Rózsa Munkácsy- és Kossuth-díjas kárpitművész Új művek című kiállítása megtekinthető a badacsonyi Egry József Emlékmúzeumban (Egry sétány 12.) augusztus 13-ig, hétfő kivételével 10–18 óra között.

Bal szélén a Tisztelet Magyarországnak, jobb szélén a Vándortarisznya című mű

FOTO: HARMATI BELA

Egyházi levéltárosok találkozója

► **A Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesülete (MELTE) július elején tartotta idei vándorgyűlését a Dunakanyarban fekvő Kismarson, a ciszterci nővérek kolostorában. Talán sokan nem is tudják, mivel foglalkoznak az egyházi levéltárosok, egy különleges egyházi munkaterület képviselői. Pedig a múlt emlékeinek ismerete az egyház identitása szempontjából, a jövőkeresés rögös útján járva elengedhetetlen. Am ha nem őrizzük meg híven a különféle egyházi szervezetek, egyesületek írásos és egyéb emlékeit, ha nem adjuk be levéltárba a személyi hagyatékokat, akkor töredékes lesz a múltunkról – benne a közelmúltról – alkotott képünk.**

Emiatt kollégákat bocsátanak le, kutató-és olvasóidőket rövidítenek el. Veszélybe kerülnek az utóbbi tíz-tizenöt év alatt elért eredmények. Evvel a helyzettel nézett szembe tehát az idei találkozó Kismarson. Az egyesületben négyvenként van tisztújítás: idén választották újjá a héttagú intézőbizottságot, melynek Kertész Botond személyében evangélikus tagja is van.

A színvonalas szakmai program elején hagyományosan Helmut Bainernek, a bajor evangélikus tartományegyházi levéltár nyugalmazott igazgatójának az előadása állt: idén a németországi egyházi levéltárakat mutatta be. A hazai egyházi levéltárak működési gondjairól számoltak be az előadók református, katolikus és evangélikus részről. Ezt követően a világi levéltárasszakma képviselői – a levéltári pályázatokat kiíró Nemzeti Kulturális Alap Levéltári Kollégiumának, az átalakulás alatt álló kulturális minisztérium levéltári főosztályának és a Magyar Levéltárosok Egyesületének a munkatársai – tartottak tájékoztatót. Színes, vitével egybekötött beszámolókat tartottak az erdélyi magyar egyházi levéltárak képviselői az utóbbi években végbement örömdetes fejlődésükről és a veszélyeztetett gyűlekezeti iratanyag beszállításáról. Megindító volt értesülni a konferencia házigazdájának, a kismarosi ciszterci nővérek közösségének a történetéről: ők szó szerint üldöztetést és hátrányt vállaltak és szenvedtek hitükért a szocializmus egyházüldöző időszakában. A programot a váci katolikus püspöki palota, a katedrális és a gyűjtemények megtekintése zárta.

Gondoljunk imádsággal az egyházi gyűjtemények méltánytalanul nehéz anyagi helyzetére, és támogassuk ezt az egyházi múlt szempontjából kulcsfontosságú munkáját!

■ CZENTHE MIKLÓS, az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója

Teréz anya musicalben

Nagy sikerű előadással örvendeztette meg a közönséget a közelmúltban a Rock- és Musicalsínház társulata. A 12. Ferencvárosi Ünnepi Játékok keretében bemutatott *Kiálts a szeretetet!* című musical-opera Kalkuttai Teréz anya életéről szól. A szerzetesnő a színpadon Nagy Anikó személyesítette meg. A kétfelvételű előadás keretében a nézők bepillantást nyerhettek a Szeretet Misszionáriusai rend alapítójának életébe, gyermekkorától kezdve Indiában végzett szolgálatán keresztül haláláig.

■ G. Zs.

FOTO: ARTISTIL.BT

► A közelmúltban magyar nyelvterületen is ismertté vált irat, Júdás evangéliuma ráírnyította a figyelmet Jézus tizenkettedik tanítványára. Az alábbi áttekintés arra vet fényt, hogy a nagy médiaérdeklődéssel kísért írásmű korántsem példa nélküli. A gnosztikus evangéliumnak az a vonása kétségtelenül szokatlan, hogy Júdás a Mester „szeretett tanítványa”, aki átsegíti őt a földi létből az örökkévalóságba, ám – látni fogjuk – arra számos példa akad, hogy az emberi fantázia igyekszik kipótolni azt, amiben a történeti tudósítások hiányosnak, de legalábbis töredékesnek bizonyulnak. Júdás Iskariótes személye két évezrede lankadatlanul foglalkoztatja a kutatókat, művészeket – és általában az embereket.

A teológiai irodalom, az ígéhirdetések vagy éppen a művészetek Júdás-ábrázolását az alapvetően dramaturgiai felismerés határozza meg, hogy egy hőssel – Jézussal – szemben szükség van egy antihősrre. Ezáltal egyrészt drámai feszültség alakul ki a szereplők között, másrészt lehetőség kínálkozik morális tanítás közlésére: milyen magatartástól kell a keresztény embernek óvakodnia.

„A karioti szörnyeteg”

Júdásnak mint „elrettentő példának” ilyen didaktikus bemutatása a legutóbbi időkig uralta a teológiai és művészeti ábrázolásokat. Az a prédikációs gyakorlat, amely tovább színezte a folyamatos sikerkasztra tett evangéliumi utalást (Jn 12,6), valamint ennek nyomán az az ikonográfiai szabály, hogy Júdást kezében pénzes zacskóval kellett ábrázolni, általánossá tette azt a figyelmeztetést, hogy az ő sorsára jutnak mindazok, akik nem tisztá kezűek. *Kálin* oly módon állítja Júdást elrettentő példának, hogy így járnak mindazok, akik nem képesek vágyaikon uralkodni. Már Aranyászú Szent János prédikációiban megjelenik az a pedagógiai figyelmeztetés, hogy a Júdás-csókban a világ veszedelmes közeledésének van kitéve a keresztény ember. Idővel aztán mindenfajta tévanyitóra vonatkozhatott a júdási negatív példa. Ilyen értelemben helyezi Júdást *Dante* is a pokol legmélyebb bugyrába Brutussal és Cassiussal együtt, hiszen mindhároman jötevőjüket ölték meg. Ezt a szemléletet sugározza az a metszet is, amely Lucifert úgy ábrázolja, hogy éppen elnyeli Júdást. Hasonlóképpen *Milton* az *Elveszett paradicsomban* Luciferről, a sátnerről sem szól olyan kemény szavakkal, mint Júdásról.

Az ilyen didaktikus szándékból adódó ábrázolások mindig Jézus ellentéteként kapnak igazán értelmet. Minél elrettentőbbnek mutat az a rossz, annál erőteljesebb lesz a jó. Minél sötétebb az egyik, annál világosabb a másik. Ebben az összefüggésben feltűnnek azok a tanítványábrázolások, amelyek a tizenegyet glóriával, Júdást viszont anélkül vagy éppen hogy fekete dicsfénytel jelenítik meg. Rendkívül találó egy kaliforniai apátsági templom ábrázolása is: az úrvacsorai asztal mögött minden tanítvány glóriával látható, ám amint Júdás, kezében a pénzes zacskóval, elhagyja a helyiséget, dicsfényt kénytelen maga mögött hagyni. Arra is van példa, hogy Júdást úgy festik meg, mint aki háta mögött – mint egy tolvaj – egy halat rejteget, ráadásul az asztal tülkö (1) oldalán ülő tanítványokkal ellentétben neki nincsen nimbusza. Az utolsó vacsora asztaláról halat elcsenő tanítvány alakja egy 12. századi festményen is felbukkan.

Júdás az apokrifekben

A *Tamás-aktákban* két helyen szerepel Júdás. Rövidebb utalást tesz rá a 84. szakasz, amely intő céllal óvja a Júdásra jellemző kapzsiságtól: „Tartózkodjatok hát először is a házasságtöréstől, mert minden rossznak ez a kezdete; azután a lopástól is, mert ez csalta lépre és vitte öngyilkosságba az iskarióti Júdást; azután a kapzsiságtól, mert aki enged a kapzsiságnak, az nem látja, hogy mit tesz...” A szerző tehát – Jn 12,6-hoz kapcsolódva – a tolvajt látja Júdásban, akinek öngyilkosságba torkolló élete ismét csak elrettentő példává válik. Az apokrif irat 32. szakaszában pedig egy ártalmas kígyó – miután egy ifjút megölt – említi meg Júdás nevét azon bibliai személyek között, akik a gonosz eszközei voltak: „Én vagyok az, aki az angyalokat a magasból letaszítottam, [...] én vagyok az, aki tévútra vezettem a sivatagban a sokaságot, amikor elkészítették az aranyborjút, én vagyok az, aki Heródest fölingereltem, Kajafást fölbitztattam a hazug-

ság hazug beszédére Pilátus előtt, mert ez illett hozzám; én vagyok az, aki felbítottam és megvettem Júdást, hogy Krisztust halálra adja; én vagyok az, aki az alvilág mélységében lakozik és uralkodik.”

Jézus Júdás lábát is megmossa (13. századi metszet)

Ezzel a „negatív kinyilatkoztatással” azonban még nincs vége a Júdással kapcsolatos utalásoknak. Tamás ugyanis felszólítja a kígyót, hogy saját maga szívja ki a mérget az ifjúból. Ő kényszeredetten engedelmeskedik a parancsnak. Amint kiszívta a mérget, az ifjúba visszatért az élet, a kígyó viszont felüvödött, majd kipukkadt és elpusztult. Ahova a mérge kifolyt, nagy szakadék támadt, amely magát a kígyót is elnyelte. Tamás ezután következő mondata Mt 27,7 Júdással kapcsolatos állítására rimel: „Hozzatok munkásokat, töltsétek fel ezt a helyet, vessetek alapokat, és építsetek rá házakat, hogy lakóhelye legyen az idegeneknek.”

Egészen bizarr elbeszélést közöl Jézusról és Júdásról az *arab gyermekevangélium*. A gyermek Jézus és szülei júdeai tartózkodását a következő legendával köti össze: „Élt ott egy másik asszony is, akinek a sátn gyötörte a fiát. A fiú neve Júdás volt. Valahányszor hatalmába kerítette őt a sátn, megmarta a közelébe merészkedőket, ha pedig senkit sem talált maga mellett, tulajdon kezét vagy más testrészeit harapdálta. Amikor a szerencsétlen gyermek anyjának fülébe jutott a magasztos Mária és fia, Jézus híre, felkerekedett, és elvitte Mária úrnőkhöz Júdást. Eközben Jakab és József kézen fogták a kis Úr Jézust, és odavitték a többi gyermekhez játszani; aztán kimentek a házból, és letelepedtek a szabadban, velük az Úr Jézus. Odalopakodott hozzájuk az ördögös Júdás is, és Jézus jobbára ült. Hanem egyszer csak erőt vett rajta a sátn, ahogy az már lenni szokott, és megszállottságban az Úr Jézusra támadt; megharapni nem tudta, de azért a jobb oldalát jól megütötte, úgy, hogy Jézus sírva fakadt: Júdásból viszont azon nyomban kiment a sátn, elszokolt, mint egy veszett kutya. Ez a fiú, aki megütötte Jézust, és akiből kutya képeben ment ki a sátn, az iskarióti Júdás volt, aki később a zsidók kezére adta őt. A zsidók lándzsája pedig ott szúrta át Jézus oldalát, ahol Júdás egykor megütötte.”

A színes legendák ilyen felhasználása teljességgel megfelel az apokrif evangéli-

NEM PÉLDA NÉLKÜLI A JÚDÁS EVANGÉLIUMA

Fabiny Tamás

Apokrif Júdás

um formajegyeinek. Tartalmi szempontból pedig leginkább az tűnik fel, ahogy a szakasz Jézus és Júdás ellentétét az ő gyerekkorukra is visszavetíti. Az irat ezzel Júdásra is alkalmazza azt a módszert, amellyel Jézus gyermekesí-

gativ szerepeltetése a Biblia több helyére is jellemző: 1Sám 17,43; Zsolt 22,17.21; Mt 7,6; Mt 15,26.) Júdás nem tud olyan nagy kárt tenni Jézusban, mint szeretne, ám ütésével mintegy kijelöli Jézus oldalán azt a helyet, ahol keresztire feszítése során majd átszúrja őt a lándzsá. A szöveg nemcsak azt sugallja ezzel, hogy Júdás Jézus kínhalálának okozója lesz, hanem kifejezetten azt is mondja, hogy Jézust majd „a zsidók lándzsája” szúrja át! Jn 19,34 szerint azonban lándzsájával egy római katona szúrta át Jézus oldalát! Ez is mutatja, miként tette a hagyomány fokozatosan mind inkább a zsidókat felelőssé Jézus haláláért. Ebben az apokrif szakaszban különösen is megfigyelhető a sátn–Júdás–zsidók háromszög.

A Nikodémus-evangéliumot is magában foglaló *Pilátus-akták* egy nyilvánvalóan folklorisztikus elbeszélést közöl Júdás haláláról. A történet szerint felesége éppen kakast főzött, amikor Júdás így szólott hozzá: „Asszony, szerezz nekem egy kötelet, mert fel akarom akasztani magam, hiszen ezt érdemlem! Mestere, Jézus ártatlanul kiszolgáltattam a gonoszoknak, ezért Pilátus megöli őt. De harmadnapon fel fog támadni, s akkor aztán jaj lesz nekünk!” Felesége ezt mondta: „Ne beszélj így, és ne gondoldj ilyeneket! Ahogy ez a kakas, amely már majdnem szétomlik főzés közben, kukorékolni tud, úgy fog Jézus feltámadni!” Amint ezt mondta, a kakas megrázta a szárnyait, és háromszor kukorékol. Ettől kezdve Júdás teljesen biztos volt Jézus feltámadásában, ezért hínárból kötelet készített, felakasztotta magát, és ki-lehelte lelkét.

Júdás feleségének felbukkanása megingat a legendaképződés folyamatába illeszkedik. Ez együtt járhat bizonyos nőgyűlölettel is, hiszen gúnyos magatartása miatt az asszony éppúgy felelőssé tehető Júdás haláláért, mint ahogy Éva (1Móz 3,6), valamint Zeres, Hámán felesége (Esz 5,14) felbujtóként szerepel az Ószövetségben. A kakas előfordulása az elbeszélésben pedig kifejezetten folklorisztikus összefüggésekre utal.

A 3–4. századból való *Bertalan-evangélium* egy szakasza Káinnal és Heródessele együtt említi Júdást: ők voltak azok, akiket pokolra szállása során nem szabadított meg Jézus. Később András is meglá-

gotta őt, ám megmenteni nem tudta, mivel kiderült: Júdás, mielőtt felakasztotta magát, a sátnhoz imádkozott. Júdás felesége ebben az elbeszélésben is negatív szerepet játszik, hiszen egyrészt arra biztatja férjét, hogy lopjon az apostolok közös vagyonából, másrészt ő veszi rá Júdást az árulásra.

A 2. század első feléből származó *Ebi-oniták evangéliuma* egy szakaszában Jézus Máténak beszél a tanítványok elhívásáról, és összesen nyolc tanítványt említ, akik közül Júdás a hetedik: „A Tiberias partján járkálván kiválasztottam Jánost és Jakabot, Zebedeus fiait meg Simont meg Andrászt és Thaddeust meg a buzgó Simont, meg a karióti Júdást meg tégedet, és elhittalak, Máté, aki a vám mellett ültél, és követélt engemet. Mert azt akarom, hogy ti, tizenkét apostol legyetek Izrael számára a tanúbizonyság.” Feltűnő, hogy a tanítványok tizenkettes száma a 2. század közepére datálható *Péter evangéliumában* még Jézus halála, sőt a feltámadásról szóló híreket követően is szerepel. A szöveget akár úgy is lehet érteni, hogy Júdás még él, és alkotó tagja ennek a körnek: „Mi azonban, az Úr tizenkét tanítványa, siránkozunk és búslakodunk, és ki-ki a történetek miatt nagy bánatban lakására tért.” Ennek kapcsán *Klauck* felveti a kérdést, hogy ez az apokrif talán egy olyan korábbi hagyományt őrzött meg, amely nem tudott Júdás árulásáról és haláláról. Még ha ez spekulációnak tűnik is, azt azért meg lehet állapítani, hogy Júdás húsvét után is a tizenkettes közösség tagjának számít, vö. 1Kor 15,5. Innen halálával sem tudja kiszakítani magát.

Júdás a *Legenda aurea*ban

A 13. században a *Domonkos-rendi szerzetes, Jacobus de Voragine* által szerkesztett *Legenda aurea* az ifjabb Szent Jakab apostol bemutatása kapcsán közöl egy kevésbé ismert – és történetileg kétes értékű – adatot Júdással kapcsolatban. E szerint azért is neveztek Jakabot az Úr testvéreinek, mert nagyon hasonlított Jézusra: sokan összetévesztették arcukat. „Mikor a zsidók elmentek, hogy elfogják Jézust, csökkel adott jelet Júdás – aki jól meg tudta különböztetni Krisztust Jakabtól, hisz közülük való volt –, hogy véletlenül se Jakabot fogják el Krisztus helyett.”

A középkorban rendkívül népszerű olvasmányának számító *Legenda aurea* azután Szent Mátás apostol bemutatásának mintegy előszavaként beszél egészen részletesen Júdásról: „Egy bizonyos – bár apokrif – történetben olvasható, hogy élt Jeruzsálemben egy ember, név szerint Ruben, akit más néven Simonnak is neveztek, Dán, vagy Jeromos szerint, Isaschar törzséből. Volt egy felesége, akit Ciboreának hívtak. Egy éjjel, miután elvetted egymás iránti kötelességüknek, Ciborea elaludván álmodt látott, melyet rémült sóhajokkal és jajgatással mesélt el urának: „Úgy láttam, hogy egy gonosztevő fiút szültem, aki egész népünk vesztét fogja okozni.” [...] Telt-múlt az idő, s mikor a fiú megszületett, a szülők nagyon megijedtek, s tanakodni kezdtek, mit csináljanak vele, mert borzadtak attól, hogy a gyermeket megöljék, de felnevelni sem akarták saját népük pusztulására, ezért egy kosárkában kirakták a tengerre. Ezt azután a tenger hullámai egy szigetre sodorták, melynek neve Scarioth volt. Erről a szigetről neveztek el tehát Júdást Iskariótinak. A sziget királynéja, akinek nem voltak gyermekei, éppen a tengerpartra ment sétálni, és megpillantva a tenger habjaiban hánykolódó kosarat, megparancsolta, hogy nyissák ki. Egy igen formás gyermeket talált benne, és így sóhajtott fel: „Ó, ha egy ekkora gyermekkel könnyíthetnék bánatomon, hogy ne maradjon örökös nélkül a trónom!” A fiút titokban dajkáltatta, ő pedig terhessé-

Ifj. Lucas Cranach: Az utolsó vacsora (részlet) – az apostoloknak Júdás kivételével reformátorok kölcsönzik arcukat

Júdás-elbeszélések

get színlét, végül azt hazudta, hogy fiút szült. [...] Nem sokkal később azonban a királyné megfogant a királytól, s a maga idejében fiút szült. Miután a gyermek már valamennyire felcseperedtek, és gyakran játszottak együtt, Júdás a királyfit állandóan bosszantotta és bántalmazta, és sokszor megrikatta. A királyné ezt zokon vette, és tudván tudva, hogy Júdás nem az övé, mind sűrűbben verte el. Hanem az még így sem hagyott fel a fiúcs-

az 1355 és 1360 között keletkezett *Krumai képesködex* huszonöt latin felirattal ellátott rajzban – mint egy képregény – örökítette meg a legenda epizódjait.

Könnyű belátni, hogy a *Legenda aurea* Júdás-elbeszéléseiben egyrészt a Mózes származásával kapcsolatos elemek (kosárba kirakás, királyi udvarban való nevelkedés, gyilkosság), másrészt az Ódipusz-mitosz motívumai (elhagyatás a szülőktől, az apa meggyilkolása és vér-

amely állandón szemébe és homlokába csapódott. A tenger hullámai pedig újra és újra elborították egész testét. Brandanus megkérdezte tőle, hogy ki ő, és milyen gonoszságáért kell így bűnhődnie. Az így válaszolt: „Júdás vagyok, az áruló. Kegyelemből vagyok itt, Krisztus irgalmából. Ez a hely olyan számomra, mint a paradicsom, hiszen estétől újra szörnyű kínoztak várnak rám. Éjjel és nappal úgy fogok égni, mint az ólom, amely már megolvad a téglében. Csak vasárnap találok nyugalmat, valamint a karácsonytól vízkeresztig és a húsvétól pünkösdig tartó időszakban, továbbá Mária tisztulásának és mennybemene telének ünnepén. Különböző Heródes-sel, Pilátussal, Annással és Kajafással együtt szenvedek a pokolban. Könyörgöm, imádkozz azért, hogy Isten hét-főig hoszszabbítsa meg számomra a szünetet.” Brandanus ígéretet tett erre, majd megkérdezte, mi az a kendő, amely a vason leng. Júdás elmondta, hogy azt életében egy leprásnak ajánlódta. Am mivél az Úrtól lopta, inkább büntetésben, mint könnyítésben van része. A vasat, amelyre a kendő volt akasztva, annak idején a jeruzsálemi templom papjainak ajánlotta fel. A kővel pedig, amelyen most guggol, egykor egy utat javított ki. Alkonyatkor a tenger felől démonok serege jelenik meg, hogy Júdást a pokolba visszavigyék. Dühükben ordítanak és tombolnak, hiszen megtudják, hogy Brandanus ezen az éjszakán megvédi Júdást. Azonban megígéri, hogy a következő héten annál jobban megkínózzák majd. Isten azonban megtiltja ezt nekik. Amikor aztán másnap reggel felkel a nap, újra megjelennek, és nagy kiabálás közepette magukkal viszik Júdás lelkét.

Erről az elbeszélésről olyan rajzok is fennmaradtak, amelyek Júdás magányosságát ábrázolják a szigeten. Egy 1476-ban keletkezett sorozat egyik darabján – amint arra már utaltunk – Júdás feje fölött fekete nimbusz, nyakában pedig az obligát pénzes zacskó látható.

A legenda nyilván elrettentő céllal ábrázolja ilyen módon Júdás szenvedéseit. A pokol gyötrelmei elképzelhetetlenek az ember számára.

Ha azonban Júdás történetében Júdás valóságos felelőse. Ugyanakkor az emberiség egészének is felelős. A legenda nyilván elrettentő céllal ábrázolja ilyen módon Júdás szenvedéseit. A pokol gyötrelmei elképzelhetetlenek az ember számára. Ha azonban Júdás történetében Júdás valóságos felelőse. Ugyanakkor az emberiség egészének is felelős.

üdülésként éli azt meg, hogy egy sziklán guggolva újra és újra elborítja őt a tenger hullámai, akkor az olvasó mégis némi képet kap arról, hogy a kárhozzátban mi vár az emberre. A legenda némely változata tovább színezi és naturalisztikus módon ábrázolja Júdás gyötrelmeit: „Hétfőn a levegőben pörgetik, kedden egy völgybe vonszolják, és szöges ágyba teszik, szerdán kátrányban perzselik, csütörtökön szörnyű hidegbe teszik ki, pénteken lehúzzák a bőrt, és sóban görgetik, valamint forró ólmot és rezet adnak neki inni, szombaton pedig egy dohos és bűdös börtönbe zárják.”

Mivel a *Navigatio Brendani* „középkori bestsellernek” számított, Júdás gyötrelmeinek ilyen leírása nyilván óriási hatást gyakorolt a tömegekre. A folklorisztikus elemek mellett különösen jelentős az a két teológiai tartalmú állítás, hogy az óceán szikláján guggoló bűnös alapvetően magányosan bűnhődik, illetve hogy az amúgy örökké tartó kárhozzátban is lehet szünet. Ezzel ugyanis azt a gondolatot akarták érvényesíteni, hogy a jó cselekedetek jutalma még ilyen körülmények között sem maradhat el. Isten azért függeszti fel Júdás gyötrelmeit, mert tudja róla, hogy legalább egyszer segítette egy leprás, és végbevitt egyéb jó cselekedeteket. Az a jelenség pedig, hogy Júdás éppen vasárnap kap eltávoztást a pokolból, a zsidó sabbátgondolat keresztény változata. Ez utóbbi szerint ugyanis a szombati nyugalom abszolút érvényű, így még a pokolra is kihat. A kereszténység elsősorban krisztológiai megfontolások alapján helyezte a vasárnapot ilyen értelemben is a szombat helyébe. Egy 1499-es milánói miserend a vasárnapot egyebek mellett azért nevezi dicsőségesnek, mert ekkor még Júdás is reménykedhet abban, hogy egy napra nyugalmat talál.

Júdás az iszlámban

A Korán 4. szúrája talányos módon ábrázolja Jézus sorsát. „És [mivel] azt mondták [a zsidók]: »Megöltük Jézust, a Messiaszt, Mária fiát, Allah küldöttét« – holott [valójában] nem ölték meg őt, és nem feszítették keresztre, hanem [valaki más] tétetett nekik [Jézushoz] hasonlóvá [és azt ölték meg]. Akik [Jézust] illetően összekülönböztek, azok kétségben vannak felőle. Nincs tudomásuk róla, csupán vélekedésüket követik. Bizonyosan nem ölték meg őt, ellenkezőleg, Allah magához emelte őt. Allah hatalmas és bölcs.”

Sokan és sokféle módon találgatták, ki is lehetett az a Jézushoz hasonló ember, akit végül is keresztre feszítettek. Kézenfekvő volt cirénei Simonra gondolni, hiszen Mk 15,21 szerint őt kényszerítették a kereszt átvételére, de a kommentátorok egy bizonyos Italianusról vagy Titanusról is tudni vélnek. A legbefolyásosabb középkori Korán-exegéta, *Tabari* egy Sarkus nevű embert említ, akinek neve minden bizonnyal a „test” jelentésű görög szóból vezethető le. Ugyanakkor közöl egy legendát, amely szerint Jézus tizenhét (!) tanítványával egy házban tartózkodott, amikor rajtuk ütöttek. Allah csodájaként valamennyi tanítvány Jézus alakját vette fel, így a zsidók nem tudták, ki az igazi Jézus. Amikor a támadók azzal fenyegetőztek, hogy valamennyiüket megölik, az egyik tanítvány így szólt: „Én vagyok Jézus!” Így aztán őt végezték ki Mestere helyett, Jézus pedig jutalmul azonnal paradicsomba jutatta önfeláldozó tanítványát. Ezt az embert gyakran Júdással azonosítják.

A Korán fent idézett mondatai a múlt és a jelen sok Korán-exegétája szerint nem másra, mint Júdásra utalnak. A Kr. u. 700 körül élt tanító, *Wahb ibn Munabbih* is azt állítja, hogy Júdás volt az, aki Jézus helyett meghalt! Arról számol be, hogy sötét lett, amikor Jézust a kereszthez vitték, Isten pedig elküldte angyalait, hogy Jézust elvássza az emberektől. A sötétben a sokaság azt az ember ragadta meg, aki a Jézushoz vezető utat mutatta nekik. „Júdásnak hívták. Őt feszítették meg helyette, azt gondolván, hogy ő Jézus. Júdás pedig meghalt, és

három órán át halott maradt. Azután Isten felemelte őt a mennybe...”

Abd al-Jabbār, egy másik iszlám tanító egy újabb változatot ismertett, amely szerint Júdás Jézus iránti szeretetből a Gecsemáné-kertben nem Mesterét, hanem egy ismeretlen zarándokot csókolt meg. Amikor ezt az embert Heródes elé vitték, annyira reszkett, hogy félelmében meg sem tudott szólalni. Amikor az uralkodó megkérdezte, hogy ő-e a Messias, csak ennyit tudott kinyögni: „Ők mondják, nem én.” Ezt a zarándokot végül is megfeszítették. Amikor másnap Júdás megtudta, hogy mi lett vele, nagyon megrendült, és egy dinnyeföldön nyilvánosan kijelentette: „Ez büntelen vér volt!” Ezután „megátkozta a zsidókat, majd vette a harminc ezüstöt, amit az árulásért kapott, és az arcukba vágta. Majd hazament, és felakasztotta magát.”

Hanna Jursch képzőművészeti kutatása nyomán jut el ehhez az iszlám tanításhoz. Megállapítja ugyanis, hogy számos Gecsemáné-kerti ábrázoláson rendkívüli mértékben hasonlít egymásra Jézus és

Giacomo Canavesio: Júdás kilehelte a lelkét (1492)

Júdás arca. Ezt összefüggésbe hozza azzal a hagyománnyal, hogy Júdás talán titkon Jézus helyébe lépett, hogy ezzel a megváltást megműssze vagy éppen előrelendítse. Ezek a változatok sajátosan ötvözik az iszlám hagyományt különböző doketista felfogásokkal, továbbá szemmel láthatóan merítenek az apokrifekből is.

Egy 14. században élt, mohamedán hitre áttért szerzetes apokrif Barnabás-evangéliumában is az az állítás szerepel, hogy Jézus helyett Júdást feszítették keresztre. Az „iszlám krisztológiát” tükröző mű egy 16. századi bécsi kézirat áll rendelkezésre. Az „evangélium” azt az olykor felbukkanó iszlám nézetet képviseli, hogy Jézusnak eredetileg „iszlám” tanítása volt, ám a kereszténység ezt nem értette meg, ezért volt több szükség a vallás megtisztítására. Ez az iszlám állítás Júdás „helyettes szenvedéséről” még a 20. században is felbukkan. Mögötte azonban általában nem Júdás megbecsülése, hanem éppen hogy a megvetése áll. E meggyőződés szerint ugyanis Allah prófétája nem halhat csúfos kereszthalál: ilyen sors csak egy árulót, egy Júdást érhet!

Illusztráció a *Navigatio Brendani*hoz (1476)

ka zaklatásával. Végül aztán kiderült a dolog, s megtudták, hogy Júdás nem edesia a királynénak, hanem csak egy talált gyermek. Amint ezt Júdás megtudta, elfutotta a méreg, és a korábban testvérének hitt királyfit titokban megölte. Mivel félt attól, hogy emiatt fejét veszik, az adószedőkkel Jeruzsálemba menekült, és Pilátus, az akkori helytartó udvarába szegődött, hisz minden zsák megtalálja a maga föltját. – Az elbeszélés folytatásából megtudjuk, hogy Pilátus palotájáról a szomszéd gyümölcsösére lehetett látni. Egyszer, amikor a helytartó megkívánt egy szép almát, Júdás beugrott a gyümölcsösbe, hogy vigyen neki. Am a tulajdonos rajtakapta, ezért aztán összeverekedtek, és végül is Júdás megölte őt. Nem tudta, hogy ily módon saját apjával végzett, hiszen a gyümölcsös Rúbené volt. Amikor a holttestet felfedezték, azt hitték, hogy baleset áldozata lett. Pilátus Rúben vagyonát Júdásra ruházta, sőt Ciboreát, az özvegyet is hozzá adta. Júdás idővel rájött arra, hogy saját anyját vette feleségül, és tulajdon apját ölte meg. Ciborea tanácsára szegődött Jézushoz, hogy nála bűneiért bocsánatot nyerjen.

Jacobus de Voragine eddig a pontig idézi az általa is apokrifnak tartott történetet, majd annak folytatásaként – Jn 12,4–5-re utalva – megemlíti, hogy ismeretei szerint Júdás azért ellenezte Jézus megkenetését, mert a kenőcs árát, a háromszáz dénárt el akarta lopni. Sőt az árulásért is azért kért harminc ezüstöt, mert minden egyes darab tíz közönséges dénárt ért, vagyis így kárpótolta magát a veszteségért. Júdás halálát pedig úgy ábrázolja, hogy harmonizálja és egyúttal ki is színezi Máté és Lukács kétféle elbeszélését: „Felakasztván magát, kettéhasada, és minden bele kiomlék. Szájától is elvétetett, hogy azon át lehelle ki lelkét, méltatlan lett volna ugyanis, hogy az a száj, amely azt a dicsőséges száját, tudniillik Krisztusét érintette, ilyen szégyenletesen bemocskolódjék. Az azonban méltányos volt, hogy belső részei, amelyekben az árulás megfogant, kiszakadjanak belőle, s hogy torkát, melyből az áruló szó előjött, kötél szorítsa össze. A levegőben lógva pusztult el, hogy ő, aki az angyalokat az égben, embereket a földön megbotránkoztatta, az angyalok és az emberek világától elkülönítve, a démonokhoz társuljon.” A *Legenda aurea* népszerűségére utal, hogy

fertőző viszony az anyával) jelennek meg. Ezek mellett bibliai forrásként említhetjük még Ádámot és Évát (a gyümölcs megkínánsa), Káint és Ábelt (testvérgyilkosság), de akár a Nábót-elbeszélést is (tulajdonszerzés gyilkosság által). Ciborea neve pedig egyértelműen Mózes feleségére, Cippórára utal. Részben öszövétségi áthallása van annak is, hogy Júdást melyik törzs tagjának tartja ez az apokrif hagyomány. Jeromos alighanem az Iskarióttal való egybecsengés miatt említi Isakár törzsét, súlyosabb állítás azonban a Dántól való származás.

Az 1Móz 49,17-ben gyökerező hagyomány („kígyó lesz az úton, vipera az ösvényen”) ugyanis az Antikrisztust származtatja Dán törzséből.

Ciborea álma szerint Júdás népe vesztét fogja jelenteni. A *Legenda aurea* ezzel a módszerrel kapcsolja össze a zsidó nép hányatot sorsát Júdásnak az elrettentő példaként elmondott tetteivel. Ez a szemlélet minden későbbi megpróbáltatás és szenvedés okának Júdás árulását tartja. Mindezzel együtt Júdás nem egyszerűen bűnbak, hanem ízig-vérig tragikus hős is. Sorsában a végzet teljeseedik be. Júdás élete nem egyszerűen gonosz szándékai miatt siklott ki, hanem őt a sorsa determinálta erre. Vagyis a *Legenda aurea* Júdása maga is áldozat.

Navigatio Brendani

A 6. században élt Szent Brandanus legendája igen kedvelt olvasmány volt a középkorban. Az Írországban és Britanniában működő apát utóbb a hajósok védőszentje lett. Brandanus kis szerzetesi közösségével a *terra promissionis*, vagyis az ígéret földje, a paradicsom felkutatását tűzte ki célul.

Hét évig tartó tengeri útjukon számos csodás élményben volt részük. A hetedik esztendő kezdetén egy vasárnapon egy sziklán guggoló emberre bukkantak. Arca előtt a szél egy vasra erősített kendőt cibált,

Júdás csókjának ábrázolásában a két arc szinte egyet alkot

Fókuszban az ifjak

Aradtól Mosonmagyaróvárig

Szabó Bertalan Péter ordinációja

► Lelkészavató istentiszteletre hívogatták a sárvári evangélikus templom harangjai a híveket július 15-én, szombaton délelőtt. A termálfürdőjéről híres város gyülekezetében avatta ugyanis lelkészé Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke Szabó Bertalan Péter végzett teológust.

FOTÓ: KONTÓ NORBERT

tatta –, úgys utolér. Légy inkább agyag az ő kezében. Formálható és engedelmes. Engedd, hogy azt tegyen veled az Úr, amit akar, mert jó az ő akarata. Ne feledd soha, ő mindig a javadat akarja!

A liturgiai szolgálatban dr. Szentpétery Péter, hittudományi egyetemünk tanszékvezető docense és Gyarmati István helyi lelkész vett részt.

Szabó Bertalan Péter Aradon született. Teológiai tanulmányait

Kolozsvárott kezdte 1999-ben. Harmadéves teológusként 2002-ben telepedett át családjával Tüskevárra. Két húga közül az idősebb most érettségizett, a fiatalabb pedig szeptemberben kezdi meg az általános iskola második osztályát. Hatodévesként a gyakorlati évét Sárváron töltötte, ahol nagy szeretettel fogadta a gyülekezet. Lelkészi szolgálatában a későbbiek során is szeretné ezt a feléje irányuló bizalmat és szeretetet érezni, hogy ő is szeretettel tudjon szolgálni azokban a gyülekezetekben, ahol lelkészi pályafutása során megfordul.

Első szolgálati helye a mosonmagyaróvár-hegyeshalom-rajka-levéli egyházközség és a Győr-Mosoni Egyházmegye lesz, ahová Ittész János augusztus elsejével helyezte ki őt beosztott lelkészi szolgálatra.

■ KISS MIKLÓS

Dalban is hirdeti Krisztust

Körmendy Petra Kornélia avatása

FOTÓ: BOTTA DÉNES

► Jókodv és nyüzsgés fogadta azt, aki július 16-án érkezett a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházához. Az épületben – amely egyben a református és az evangélikus egyetemi gyülekezetnek is otthona – éppen hangpróbát tartott az Églégerők gospelkórusa. Vezetőjük, Körmendy Petra Kornélia felszabadultan és magától értő természetességgel tette a dolgát, készült a következő istentiszteleten végzendő szolgálatra – amely nem mellesleg a saját lelkészavatói istentisztelete volt.

ezeknél drámapedagógusi, valamint németnyelv-tanári képesítést is szerzett. Hogy avatására épp az egyetemi gyülekezetnek otthont adó templomban került sor, az nem véletlen, hiszen már jó néhány éve vezeti a közösség Églégerők nevű gospelkórusát.

A frissen avatott lelkész száma – bár keresztény családból származik, sőt nagypapja is lelkész volt – nem volt evidencia, hogy maga is a lelkészi hivatást választja. Hitét huszonkét éves koráig a római katolikus egyházban élte meg, majd tudatosan döntött az evangélikus felekezettel. Győrben, a zeneművészeti főiskolán magánénekes szakon tanult,

az ünnepi istentiszteleten Ittész János püspök hirdette az ígét, a liturgiai szolgálatban Szabóné Mátrai Marianna és Aradi György lelkészek vettek részt. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője a lelkészavatóra szóló meghívón szereplő íge, Jer 20,7–9. alapján prédikált. Aki Isten szolgálatára van elhívva – hangsúlyozta az igehirdető –, küzdelemre van elhívva. Önmag ellen kell harcolnia, hogy ne a

saját akarata legyen meg, hanem Isten törekvése váljon valósággá. „Ez az ige sorsod vallomása is – fordult az avatandó felé a püspök –, egy olyan fiatal ember tanúságtétele, aki futni akart az Úr elől, de végül felismerte, hogy a Teremtő mindig a javunkat munkálja. Folytasd hát tovább ezt az egész életen át tartó, nemes harcot a téged szolgálóra hívó Mester, Krisztus oldalán!”

Az ünnepi istentisztelet végén – melynek úrvacsorai része alatt először Völgyessy Szomor Fanni, majd az Églégerők kórus énekelt – Ittész János elmondta, hogy Körmendy Petra Kornélia augusztus 1-jével a Székesfehérvári Evangélikus Egyházközségben kezdte szolgálatát, ezzel párhuzamosan pedig folytatja munkáját az egyetemi gyülekezet gospelkórusában. A püspök végzetül, mintegy avatói ajándékként, egyházunk legutóbb felavatott lelkészének az avatói oklevél és a szolgálatra kiküldő levél mellett átadta azt a nagyméretű borítékot, amely szavaival élve a „teljes stólakollekció” tartalmazta.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Önkormányzati támogatás evangélikus diákoknak

A SZERZŐ FELVÉTELE

Egymillió forintra szóló támogatási megállapodást írt alá július elején dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke és dr. Nagy Gábor Tamás, Budapest I. kerületének polgármestere. A pénzügyes az I. kerületi evangélikus diákok oktatására, képzésére fordítható.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Jubiláló fúvósok Kismányokon

Tizenötödik alkalommal rendezték meg az országos evangélikus fúvóstábor a Tolna megyei Kismányokon június 29. és július 9. között. A templom közelében álló, fák szomszédságában megbúvó házban idén huszonöt fiatal töltött el

zi zenét és híres zeneszerzők ismert műveit egyaránt játszották. Repertoárjukat, a táborban tanultakat három helyszínen mutatták be közönségnek: a mucafai, a majosi és a kismányoki gyülekezet hívei egyaránt örömmel vették

A SZERZŐ FELVÉTELE

közös zenéléssel tíz napot, Johann Attila és Haga Kálmán zenetanárok szakmai irányításával.

A tíz és huszonkét év közötti táborlakók többsége visszatérő vendége a fúvóstábornak, így barátokként köszöntötték egymást már az első napon. A közös zenélésben is hamar megtalálták az örömeiket, a fa- és rézfúvósok egyhá-

zi istentiszteleten az ifjú zenészek közreműködését.

Mint a táborvezetőtől, Johann Attilától megtudtuk, tíz év után próbálkoztak meg újra azzal, hogy közös számot is előadjanak, valamennyi táborlakó részvételével. A gyakorlás, a kitarató munka eredményét a közönség hálás tapsa igazolta.

■ MÁTÉ RÉKA

Hurrá, nyaralunk!

► Az evangélikus gyermekek és fiatalok közül sokaknak a nyaralás – a családi programok mellett – egyet jelent az egyházunk által szervezett táborokban való részvétellel. Az érdeklődők jelentkezései – miként az elmúlt esztendőben – egyházunk ifjúsági osztályára érkeztek. Félidőben, július végén Huszák Zsolt ifjúsági referens összegezte lapunknak a nyári táborokkal kapcsolatos eddigi tapasztalatait.

– Munkatársaimmal együtt idén megtettük az első lépéseket annak érdekében – és a későbbiekben is az a célunk –, hogy ne csupán a Balaton környékén, hanem az ország egyéb régióiban is lehessenek országos evangélikus táborok. Erre a nyárra a tavalyi tizenhárom táborral szemben mindössze kilencet terveztünk, hiszen 2006 a soron következő Szélrózsa éve. Az elmúlt évek tapasztalatai pedig azt mutatják, hogy ilyenkor a fiatalok figyelme az országos ifjúsági találkozóira irányul, s ha választaniuk kell egy országos konferencia és a Szélrózsa között, legtöbbször az utóbbit választják.

Ennek ellenére az idei konferenciákra

és táborokra érkezett jelentkezések száma több esetben is túllépte a tavalyit, s ez igen örvendetes. Sajnálatos azonban, hogy a Gyenesdiásra szervezett ifjúsági konferenciát és a Bonyhádra szervezett zenei tábor megfelelő számú jelentkező hiányában nem tudtuk megtartani. Ennek több oka lehet. Elsődlegesen az anyagiak jelentik a problémát, habár egy tábor egy főre eső részvételi díja – az országos egyház hozzájárulása révén – „csupán” tizenkétezer forint. Mégis érthető, hogy sok szülő nem tudja előteremteni ezt az összeget. Ezért úgynevezett szociális célokat szolgáló keretet különítettünk el, emellett az idén különböző pályázatokon nyert pénzeket is felhasználhattunk. De természetesen sokat jelentene az összefogás, az, ha egy-egy gyülekezetben az éves költségvetésben egy bizonyos összeg a rászorulókat táboroztatásának támogatását szolgálná.

Hogy valaki kikapcsolódásként nem egy evangélikus táborban való részvétel mellett dönt, annak oka lehet még az is, hogy egyre több fiatal vállal nyári munkát, illetve hogy a nyarat nem táborban, hanem családjá, barátai körében szeretné tölteni. Ha pedig egyházi táborba megy, akkor elsősorban a helyi, gyülekezeti szervezésű alkalmakat célozza meg,

mert ez olcsóbb, viszont az országos szervezésű táborokhoz hasonló programokat kínál.

Eddig három – sokakat érdeklő – tábor tartottunk meg: az országos konfirmándustábor Révfülpön június 27. és július 2. között; egy ifjúsági tábor Telekgerendáson július 2-től 7-ig, valamint Bakonybélben június 25-től július 1-ig egy természet- és egészségvédő tábor. A nyár hátralévő részében még négy tábor várja azokat, akik előzetesen jelentkeztek. A balatonyöröki ifjúsági tábor augusztus 6. és 12. között; a felnőtt ifjúsági tábor Balatonszárszón (augusztus 20–26.); a piliscsabai Béthel Missziói Otthon gyermektábor augusztus 6-tól 12-ig, illetve július 30. és augusztus 6. között az országos hagyományörző és kézművestábor Kőszegen.

A régi és az új táborvezetők lelkesen és lelkiismeretesen végezték feladatukat. Két tábor ugyan elmaradt, de a többi esetében – a jelentkezések alapján elmondhatjuk – nagy volt az érdeklődés. Remélem, hogy minden táborozó számos szép élménnyel lett, illetve lesz gazdagabb, amelyeket az ősré szervezett táborlakók majd másokkal is megoszthat – zárta áttekintését Huszák Zsolt.

■ GAZSU

Magyar–bajor sporttalálkozó

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium diákjai tíz éve résztvevői a lengyelországi evangélikus olimpiai játékoknak. Az ott gyűjtött tapasztalatokat felhasználva az intézmény egyházi rendezvényeit is mindig kiegészítik sportprogramokkal, hiszen a gimnáziumban a sportolási lehetőségek széles választéka áll rendelkezésre.

A magyar–bajor egyházi sporttalálkozó ötletét Szabó Vilmos Béla, a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperes karolta fel. Az esperes egy évvel ezelőtt kezdett el levelezni a bajor evangélikus egyház magyarországi koordinátorával, s az ő segítségével találtak rá egy nürnbergi iskolára, amelynek vezetői partnernek bizonyultak. A bonyhádiak a magyarországi evangélikus gimnáziumokat is meghívták, a nyári szünet miatt azonban csak az orosházi oktatási intézmény fogadta el az invitálást.

A július 4. és 6. között megrendezett találkozóra negyven bajor fiatal érkezett; a jövőben a szervezők lengyel résztvevőket is szívesen látnának. A tá-

borban a csapatsportok közül röplabdában, kosárlabdában és labdarúgásban küzdhettek meg egymással a fiatalok. A szervezők több sportágat azért nem tudtak felkínálni a gyerekeknek, mert májusban megkezdődött a gimnázium atlétikapályájának a felújítása, és még tartanak a munkálatok. Egyéni sportágakban – lövészetben, asztaliteniszenben, falmá-

szásban – is kipróbálhatták magukat a résztvevők.

Csütörtökön ellátogattak Szálkára, Decsre és Szekszárdra, hogy megismerkedjenek a környék látnivalóival és népi hagyományával. Pénteken pedig továbbutaztak a bajor vendégek, hogy pár napot eltöltsenek még a Balatonnál is.

■ MR –

FOTÓ: MÁTÉ RÉKA

Nürnbergi támadás az orosházi csapat ellen

A tűz

FÜLLER TÍMEA

Volt egyszer egy ember, aki szerette a világot. Ahányszor végtelegintett a teremtés ezerszínű csodáján, öröm járta át a lelkét, és mindenét odaadta azért, hogy szebbé, jobbbá, igazabbá tegye. Kitartással, hittel, derűvel járt körül, igyekezett, reménykedett, de mindig, mindenütt maradt egy kis rés, ahol beszívárgott a rossz, a rita, a szennyes a tiszta, új élet mellé.

Az ember akkor elhatározta, hogy összegyűjti a szemetet és elégeti.

– Gyertek, segítsétek összeszedni az életteleket, elszáradt ágakat, a szétdobált, rendtelenné vált dolgokat, a szégyentelencsereket és mindazt, ami bánt, zavar és beszennyezi az életünket! – hívta az embereket. De azok meg sem hallották a hangját.

– Legalább ti álljatok mellém! – szólította a barátait, de azok nem mozdultak. Szomorúan tarták szét a karjukat. Legyintettek. Ugyan már, minek?! A világ ilyen, és kész. Hiábavaló erőlködni. Talán féltek csatlakozni hozzá. Bizony, nem könnyű szembeszállni valami nálunk nagyobbval, különösen akkor, ha olyan veszesen vagyunk, akik felvállaljuk ezt a harcot.

Senki nem követte az embert, aki szerette a világot. Mindnyájan lehajtott fejjel, szegyenkező és bánatosan bámultak maguk elé.

– Lehetetlen – suttogták páran. – Képtelenség – mormogták néhányan. – Semmi esélyünk. Kár is az erőfeszítésért – legyintettek legtöbben. És sóhajtottak.

Az ember tehát egyedül kezdett neki a munkának. Lassan haladt, nagyon lassan. Kezeit összeszurkálták a tüskés gallyak, megkarcolták a száraz ágak csontjait. Piszkos volt a világ és óriási. De az ember csak ment csendesen, kitartással és reményekkel teli. Egyszerre csupán egy kicsiny részt fogta körül szeretetével, de ebben a kicsiben ott volt az egész való törődésének melege. Sokáig dolgozott. Hajlongott az újabb és újabb tüzelőanyagért, fáradhatatlanul körbe-

járt, hogy ne kerülje el a figyelmét semmi, ami kár és szemet.

És lassan összegyűlt egy kicsiny rőzsegülőcska. Akkor az ember megállt mellette ünnepélyesen, csendes ujjongással, majd letérdelt a kupac mellé, és óvatosan meggyújtotta. Tenyerével véde a gyenge lángot. Leheletével bátorította, szellőtől is óvta, míg magasba nem csapott megerősödve, hetykén a tűz. Aztán csak állt gyönyörködve, arcát pirosra festette a szépség és a győzelem fölötti öröme meg a szétáradó meleg simogatása.

És köré gyűltek az emberek. Először csak a barátai. Ámuló szemekkel lesték a lángot táncát, elbűvölte őket is a látvány, átmelegedtek a szívek. A tűz pedig ropogva pusztította a szennyet, és aranypirosan, fényesen hajladozott a szélid szélben. Percenkig álltak megbabonázva, a szívük megtelt valami kimondhatatlan bizalommal és vágyakozással. Mindenki, aki a közelébe került, érezte, hogy már soha nem lesz többé az, aki volt.

A tűz pedig lassan porladozó hamuvá emésztette az összegyűjtött kupacot, és halványulni, hanyatlani kezdett. A körülálló összezsugorodtak. Egyetlen pillanat kellett csak, már mozdult a lábuk, hajlott a derekuk, s a kezükben reccsenve törött a száraz ág, a markukban gyúlt a tüzet tápláló szemét. Vitték, hordták szó nélkül lendületesen, bizakodó örömmel mindazt, ami tovább éltette a lángot. Rövid időre meg-megálltak, hogy testiüket-lelküket újból feltöltse a táncoló lángok fénye, melege erővel, biztatással, reménnyel. Aztán folytatták a munkát fáradhatatlanul. És egyre többen jöttek. Ismerősök és idegenek. Bámészkodók, csodálkozók, tétovák, erősek és gyöngéek egyaránt. Kicsit figyelték a szorgoskodókat, tekintetüket azonban a tűz ragadta meg. És elindultak ők is.

Dolgoznak fáradhatatlanul azóta is. És újabbak csatlakoznak hozzájuk mindig. Munkálkodnak lankadatlanul. Mennek szebbé, igazabbá tisztogatni a világot, táplálni a tüzet, hogy ne fogyjon ki a fény és a meleg soha.

„Inkább a hálaadás!”

(Ef 5,4)

A nyolcvanéves
Hafenscher Károlynak
ajánlva

Hála az elmúlt nyolcvan évért,
Hála teneked, Istenem.
Hála, hogy most is együtt áldunk
Ezért egy szívvel!

Hála barátért, testvérszívért,
Hála mindenkiért neked,
Hála, hogy minden bántást, sértést
Elfeledek.

Hála a munkahelyemért is.
Hála a boldog percekért.
Mindent köszönök, dalt is, fényt is,
Szépséges zenét!

Minden bánatért hálát adok.
Hála, ha jó szed jut nekem.
Hála, hogy vezet engem karod
Át az életen.

Hála, hogy igéd által látok.
Hála, hogy adod Lelkedet.
Hála, hogy minden embert átfog
Nagy szereteted.

Hála, hogy örök irtalmadnak
Nincsen határa, Istenem.
Hála, hogy szívem hálát adhat
Ma és szüntelen.

2006. július 6.

M. G. SCHNEIDER
TÜRMEZEI ÉRSZÉBET
MADOCSEI MIKLÓS

HETI ÚTRAVALÓ

Így szól az Úr, a te teremtőd: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! (Ézs 43,1)

Szentháromság ünnepe után a 6. héten az Útmutató reggeli és heti igéiben az Úr Isten a bűn sötétségéből az örök élet világosságába hív, keresztség által megtérésre. A Niceai hitvallásban „vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára”. A keresztség hit által visz az üdvösségre. Kérjük hát: „Üdvözítsd népedet, Uram, és áldd meg örökségedet, légy pástora, és gondozd örökké!”

(Zsolt 28,9; LK) Jézus utolsó, missziói parancsában ennek megvalósítását s velünk maradását ígéri: „Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket...” (Mt 28,19–20) Pál számára a keresztség Krisztusban új életet jelent: „Ha pedig meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy vele együtt élni is fogunk.” (Róm 6,8) Luther szerint „a keresztség a bűn üdvösséges halála s Isten kegyelmében való feltámadás. Az őember, aki bűnbán fogantatott s született, vízbe fül, és kegyelemben született új ember támad fel helyette.” Az átvonulás, megmenekülés a Vörös-tengeren egy új élet kezdetét jelentette: „Izrael fiai szárazon mentek be a tenger közepébe, és a víz jobbról-balról falként állt” (2Móz 14,22), és ez a keresztség képévé vált. Péter beszéde szíven találta Jeruzsálem népet: „Térjete meg, és kerestelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.” (ApCsel 2,38) Ez azért lehetséges, mert Isten előbb szeretett minket, és „Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk” (Róm 5,8). Jakab apostol emléknapi Zebedeus egyik fiára gondolunk, aki vértanúhalált szenvedett: „... Heródes király kegyetlenkedni kezdett a gyülekezet egyes tagjaival. Jakabot, János testvérét pedig karddal kivégeztette.” (ApCsel 12,1–2) A filippi börtönőr is ugyanazt kérdezte Páltól, mint az első gyülekezet tagjai Pétertől, s a válasz itt is hasonló volt: „Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülsz mind te, mind a te házád népe!” (ApCsel 16,31) Jézus felszólítása a mindenki tanítványoknak szól: „... ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” Életünkkel meg ne botránkoztassunk akár csak „egyet e kicsinyek közül, akik hisznek bennem” (Mt 18,3,6) Az Ágostai hitvallás IX. cikkelye szerint „a gyermekeket meg kell keresztelni”. A halott Jézus „lábszárcsontját nem törtek el, hanem az egyik katona lándzsával átszúrta az oldalát, amelyből azonnal vér és víz jött ki” (Jn 19,33,34). Két szentségünkre vonatkoztatták ezt az ógyházban, mert Jézus csak a keresztséget és az úrvacsorát rendelte el. Minden élőhalott, megkeresztelt gyülekezeti tagnak üzeni az Úr Jézus: „Ébredj fel, és erősítsd meg a többiek... Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába...” (Jel 3,2,5) „Bár testi szem csak vizet lát / E drága keresztségben, / Hit által Krisztus váltóságát / Elnyerjük e szentségben...” (EÉ 295,3)

■ GARAI ANDRÁS

FOTO: NAGY BENCE

Süllyedőben a Stég – mentjük meg!

A Stéget a tatai Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó előtt hoztuk létre azzal a céllal, hogy a keresztény diákújságíróknak publikálási lehetőséget biztosítsunk. Kiadványunk tehát diákújság, amelyet keresztény középiskolások és fiatal egyetemisták írnak kortársaiknak. Ilyen megközelítésből nézve jelenleg egyedi a hazai egyházi sajtó piacán, hiszen a ma megjelenő ifjúsági lapokat inkább lelkészek vagy felnőtt gyülekezetbe járó emberek szerkesztik, írják.

Azonban egy lap valójában akkor „kel életre”, amikor lezárul az újságkészítés folyamata. Egy újság semmit sem ér, ha nincsen publicitása, ha nem jut el azokhoz, akiknek szánták. Úgy látom, hogy a Stég nem kelt életre. Azonban ez nem azokon a fiatalokon múlt, akik az újság megírásában segítettek. A huszonegy oldalt általában tíz-tizenöt fiatal írta tele, ezért egy médiatábor, amelyben tízen vettek részt (a potenciális újságírók hatvan százaléka), számunkra sikeres volt. Kis csoportban ugyanis jobban el tudják mélyíteni a fiatalok a szakmai ismereteket. Kívülről nézve azonban ez egy alacsony létszámmal megrendezett tábor, amelyet – gazdasági okokból nézve – érdemes beleolvasztani egy másikba.

A másik nagy problémánk a terjesztéssel adódott. Úgy gondolom ma is, hogy szükségük van a fiataloknak egy olyan keresztény újságra, amelyet ők írhatnak, és amely róluk szól. Ugyanakkor nemcsak egy újságírói csapat, hanem jól működő „háttér” is szükséges ahhoz, hogy a Stég negyedévente kétezer példányban ne csak megjelenjen,

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Györe Balázs

hanem el is jusson az evangélikus középiskolákba.

A Stég jövőjével kapcsolatban annyit biztos, hogy a most zajló Szélrózsza zárónapján megjelentetjük különszámunkat, így e sorok olvasója egyszer még biztosan kezébe veheti az újságot. A továbbiakban is nagyon nagy szükség lenne az életben tartására. Idén két lapszám kiadására van keretünk egyházunk ifjúsági bizottságától, azonban addig, amíg a terjesztéssel kapcsolatos problémákat nem sikerül megoldanunk, nincs értelme – csupán azért, hogy teljen a raktár – kiadni a Stéget.

A letargikusra sikeredett cikk végén mégis arra szeretném biztatni a kedves fiatal vagy tapasztaltabb olvasót, hogy mentse meg a Stéget! Biztosra veszem, hogy Önök is ismernek olyan fiatalokat, akik kedvet éreznek az újságíráshoz, és szívesen kipróbálnák, hogy milyen egy országos ifjúsági diáklapban publikálni. Ezért kérem, hívják föl a diákok figyelmét, hogy várjuk a színvonalas cikkeket; akik szeretnék a szerzőink közé tartozni, vegyék föl a kapcsolatot e sorok írójával a steg@lutheran.hu e-mail címen, vagy keressenek fel bennünket a Szélrózsán!

A szerkesztőbizottság nevében:
■ GYÖRE BALÁZS főszerkesztő

Édes otthon

EVÉLET LELKI SEGÉLY

Szőkéné Bakay Beatrix

▶ „Állami gondozásban nőttem fel. »Sohasem volt gyerekzobám« – ahogy mondani szokták. Persze nagyon vágytam rá. Egy édes otthonra, ahol édesanyám becézget és kényeztet, édesapám pedig megtanít a világ dolgaira. Egy igazi családra, ahol védelmet és vigasztalást találok. Nekem ez nem adott meg. De szeretném, ha születendő gyermekünknek megadtna. Anyósom közbenjárására csatlakozunk a helyi evangélikus gyülekezethez. De olyan ritkán hallunk feleségemmel olyan tanítást, amely bemutatná, hogy hogyan tehetnénk otthonunkat áldott, keresztény otthonná! Kérem, segítsen!”

Válasz a „Sweet home” jelíggel beérkezett olvasói levélre:

Kedves testvérem! Egyik szemem sírt, a másik meg nevetett, amikor inkognitóját megőrző levelét kezembem tartottam! Könyveim megmagasztalóan gyermekkorának története, ugyanakkor pedig megtelt a szívem örömmel, hogy megragadta Krisztus szabadító karját életének feketén örvénylő mélysége felett.

Hiszem, hogy születendő gyermekünknek igazi édes otthona lesz egy olyan szülőpár mellett, akik az élő Isten áldása alatt akarnak élni! Az otthon a földön a menny előképe, ha otthonunkat Isten szentsége hatja át! Az otthont Isten egy-szülött fiának, Jézus Krisztusnak a jelenléte teszi kereszténnyé. Ő életünk középpontjába akar állni, nem elégszik meg valahol a sarokban számára fenntartott hellyel. Nem élhetünk abban a skizofrén helyzetben, hogy van egy templom, nyilvánosan áhítatos életünk meg egy otthoni, amelyet teljesen a világ elvárásai alapján rendezünk be.

Csodálatos, amikor otthonunk a mi Bételünk lesz – a héber szó jelentése: „Isten háza” –, szívünk pedig az a szentély, ahol szüntelenül az Úr imádása folyik. Hiszen Isten az embert a vele való leg-

mélyebb közösségre teremtette. Hát hogyne lenne abban az otthonban béke, szeretet, megértés, védelem, örvendezés és fényesség, ahol a család értékrendjének az első helyén áll az Úrral való kapcsolat!

Az otthon légkörét nagymértékben a szülők lelkülete határozza meg. Ha a férj és feleség tisztelik egymást, ha ápolják kölcsönös szeretetüket és bizalmukat egymás iránt, akkor a gyermekek biztonságban érzik magukat. A hívó szülők mellett sajátíthatják el a gyermekek az Isten és a hitelvek iránti hűséget és az egymás iránti tiszteletet. Ahol a levegő az isteni szeretettől illatos, ott tud a gyermeki lélek egészségesen fejlődni. A szülők egymás iránt érzett őszinte szeretete, amely szavaikban és tetteikben egyaránt megnyilvánul, a legfontosabb mintá a gyermek számára a másokkal való helyes érintkezéshez. A szülői viszályok ellenben megrémítik őket, és életük konfliktusos helyzetében maguk is ezt az utat választják.

Nagyon fontos, hogy a keresztény otthonnak legyenek világos szabályai. Ha Krisztus az otthonunk Ura, és a Szentírás hitünk és életünk zsinórmértéke, akkor különbséget tudunk tenni a jó és a rossz között. Így tudjuk segíteni gyermekeinket abban, hogy az igazság fiává növekedjenek, és megteremjék a Lélek gyümölcseit. Természetesen a bajoktól és a kísértésektől nem menthetjük meg maradéktalanul gyermekeinket. De hinnünk kell abban, hogy a gondosan örzött keresztény otthon befolyása a gyermek- és ifjúkor éveiben a legbiztosabb védelem a romlottság ellen.

A keresztény családoknak szemléltet-

niük kell a világ előtt a biblikus hit erejét! Bátran zárjuk ki otthonunkból mindazt, ami gyermekünk egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését veszélyeztetné. Azt, amiről tudjuk, hogy rossz, káros, nem kell gyermekünknek kipróbálnia csak azért, hogy saját tapasztalatokat szerezzen róla. A szülőknek fel kell ismerniük annak felelősségét, hogy milyen filmet, társasjátékot, könyvet adnak gyermekek kezébe. Hogy miként formálják az öltözködésben vagy a zenei élet területén gyermekük ízlését. Engedjék, hogy a család életmódját és szokásait is Isten terve alakítsa. De sokan nem veszik komolyan, hogy a keresztény otthonnak megszentelő hatása van. Igazi keresztény jellem nemesedik ki gyermekeinkben, ha otthonunk a szolgáló szeretet helye, ahol felnőttek és gyermekek együtt ajánlják fel szolgálatukat Istennek.

Amikor megnyitjuk otthonunkat az élő ige előtt, akkor otthonunkból gyógyító forrás fakad környezetünk számára. Mert az Isten iránti hűség, a becsületes életmód, a tiszteletadás mind-mind áldást áraszt a társadalomra. Ne gondoljuk, hogy befolyásunk jelentéktelen, hogy képességünk szerény, és alkalmunk kevés, mert Isten világítani akar általunk! Valójában azzal tölthetjük be lelinkább Istentől kapott hivatásunkat, ha mi és a világban élő és mozgó családtagjaink életet, szépséget, termékenységet hozunk oda, ahol most a rütség, terméketlenség és halál uralkodik.

De jó volna, ha Önökkel együtt minél többen törődnének otthonuk lelkiségével, és kevesebbet a berendezésével! Testvéri szeretettel kívánom, hogy otthonuk az isteni szeretet fénykévé lehessen kicsinynek és nagyoknak egyaránt! „Titeket pedig Isten hatalmas örök hit által az üdvösségre, amely készen van, hogy nyilvánvalóvá legyen az utolsó időben.” (1Pt 1,5)

■ SZŐKÉNÉ BAKAY BEATRIX

Leveleiket „Lelki segély” jelíggel várjuk szerkesztőségünk címére. Kérjük, jelezzék, hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a levelükre adott válasz lapunkban is megjelenjen.

Munkatársak tanácskoztak a Nógrádi Egyházmegyében

Ismét tanácskozásra gyűlt össze a Nógrádi Egyházmegye munkatársi közössége. A balassagyarmati gyülekezeti házban július 8-án tartott eszmecsere áhítattal és Nógrád megye műemlékeiről szóló előadással Klenóczky Sándor építész-mémórk, területi műemlék-felügyelő szolgált. Pozsonyi Anna egyházmegyei felügyelő megszövegezésében a közösség elfogadta célkitűzéseit, amelyek között évi legalább két alkalommal történő összejövetel – lehetőleg mindig más gyülekezet területén –, munkatársak képzése, a törvények jobb megismerése, személyes kapcsolatok kiépítése, jogaink és kötelezettségeink gyakorlása, kölcsönös tájékoztatás, segítségnyújtás, az egyházi

szerveknek történő javaslattelemek megfogalmazása szerepel.

A közösség elnököt is választott Honti István balassagyarmati, valamint alelnököt Pálich Pál sámsónházi felügyelő személyében. A továbbiakban a gyülekezeti felügyelőknél kívül várják minden tisztségviselő és munkatárs részvételét. Az egyházmegye lelki közösségé formálódásáért végzett szolgálat fontosságának hangsúlyozása mellett azt is elhatározták, hogy elkészítik a Nógrád megyei evangélikus vállalkozók címjegyzékét, valamint a „segítő kéz” címjegyzékét, amely azt tartalmazza, hogy kihez fordulhatunk ügyes-bajos dolgunkban.

■ B. I.

HIRDETÉS

Pályázati felhívás protestáns témájú írásművekre

A Protestáns Újságírók Szövetsége (PRÚSZ) pályázatot hirdet fiatalok számára. Műfaji és terjedelmi megkötöttség nélkül olyan, még nem publikált írásműveket várunk, amelyek például bemutatják a magyar protestantizmus elmúlt évszázadainak valamely történelmi eseményét, nevezetesen alakjának munkásságát; protestáns témájú prózai irodalmi alkotásokat; protestáns vonatkozású helytörténeti írások.

Pályázhatnak: 30 év alatti magyarországi és határon túli protestáns fiatalok.

A pályázás módja: egy pályázó csak egy művel pályázhat; csak számítógépes szövegszerkesztővel készült pályamunkákkal lehet jelentkezni; a pályázat jelég, a győztes munka szerzőjét a bírálóbizottság csak a döntés után ismeri meg, ezért a beküldendő pályamunkán a szerző neve helyett jelégét kell feltüntetni; a pályamunkát postai úton, három példányban, nagyalakú borítékban kell elküldeni a PRÚSZ címére (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3. – a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székháza). A nagyalakú borítékban egy kisebb alakú, lezárt borítékot kell elhelyezni, amely a pályázó személyes adatait tartalmazza: nevét, életkorát, felekezeti hovatartozását, pontos lakcímét, telefonszámát. A kisebb borítékban semmilyen személyes adatot nem lehet feltüntetni, kizárólag a pályázat jelégét.

Pályadíj: a PRÚSZ elnökségéből álló bírálóbizottság egy pályamunkát díjaz 150 000 forinttal.

A pályázatok postai feladásának határideje: 2006. szeptember 30. Ünnepélyes díjátadás: 2006. október 31-én, a reformáció napján.

A bírálóbizottság október 20-ig értesíti a nyertes a döntésről, és ezzel egy időben honlapján közzéteszi a győztes pályázat címét és alkotóját. Nem vállalja ugyanakkor a többi pályázati anyag visszaküldését.

További információk: prusz@prusz.hu. Honlap: www.prusz.hu.

A PRÚSZ elnöksége nevében:

NOVOTNY ZOLTÁN, a PRÚSZ elnöke

Fizessen elő lapunkra!

ISTENTISZTELETI REND | 2006. július 23. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 6. vasárnap. Liturgikus színek: zöld.

Lekció: Mt 5,20–26; Ézs 43,1–7. Alapige: Róm 6,3–11. Énekek: 295., 359.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Főb** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójánovics András; **Csillaghegy–Békmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10.; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10.; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) D. Takácsné Kovácsné Zselma; du. 6. Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; **VIII., Úllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. Smidélus András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidélus András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Novotny Dániel; de. 11. (úrv.) Novotny Dániel; du. 6. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Joób Máté; **Budaörs, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budaörs, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Szevevényi János; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. dr. Kármay Agoston; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kendék K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Főút 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorvölgyi Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. 11.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. július 23. – Balaton

Alsóöregcse de. 11.; **Balatonakali** du. 2.; **Balatonaliga (Club Aliga területén levő ref. templom)** du. 6.; **Balatonalmádi** du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonföldvár (városháza)** du. 2.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonszárszó (evangélikus templom)** du. 3.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 10.; **Balatonszemes** du. 2.; **Balatonszepetd** de. 9.; **Fonyód** du. 4.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél 11.; **Kötcse** de. 10.; **Kövágórs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nagyvácsány** du. 2.; **Révfülp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Szentantalf** de. háromnegyed 10.; **Tapolca** de. fél 9.; **Veszprém** de. 10.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELEK

Balatonboglár de. fél 10.; **Hévíz** de. fél 10.; **Siófok (kápolna)** de. fél 10.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

A NÁNDORFEHÉRVÁRI GYŐZELEM EMLÉKÉRE

Nekünk már harangoztak!

II. Mohamed – 1451 és 1481 között a Török Birodalom szultánja – igazi világbirodalmat örökölt apjától. A török hadsereg ebben az időszakban modernizálódott igazán, így számbeli túlsúlya mellett minőségi fölénybe is került az európai haderőkkel összehasonlítva. II. Mohamed 1453-ban bevette Konstantinápolyt – pontot téve ezzel egy több mint kétezer éves kultúrával rendelkező birodalom történetére. Európa uralkodói tétlenül nézték e fiatal, erős hatalom terjeszkedését.

Nálunk a zilált belpolitikai viszonyok mellett a törökökkel folytatott addigi, vegyes kimenetelű összecsapások is nehezítették a támadók elleni folyamatos és eredményes szervez-

megvédjék hazájukat, mert a vár Magyarország „kulcsa” volt: ha elesik, akkor megnyílik az út a törökök előtt „felfelé”. A bárók, a feudális urak legerősebb váraikba húzódtak, az udvartartás Bécsbe menekült, a nyugati országok uralkodói nem adtak segítséget, a pápa pedig megelégedett a bizonytalan kimenetelű kereszties hadjárat meghirdetésével.

A Duna és a Száva szegletében épült várat Hunyadi sógora, Szilágyi Mihály védte, és csak néhány ezer embere volt akkor, amikor a hatalmas török túlerő elvágtá a külvilágtól. Hunyadi azonban nem hagyta magára: fogadott zsoldosaival, familiárisaival és a kortársak által negyvenezres létszámmra becsült kereszties sereggel a vár felmentésére sietett. Az utolsó pillanatban érkezett, mert a török ágyúk tüze hatalmas falrészeket rombolt le, elestek a külső őrtornyok, és a kimerült védők a halálra készültek.

Hunyadi először áttörte az ostromzárát: a válogatott keresztiesekkel és löfegyverekkel megrakott dereglyék bátran felvették a harcot a török gályákkal. Ótórás, nehéz küzdelem után megnyílt az út a vár felé. Maga Hunyadi is a várba ment, és átvette a védelem irányítását, Kapisztrán pedig buzdította, bátorította, lelkesítette a katonákat. Mivel a külső várfalakak a törökök szinte teljesen lerombolták, az ellenség rohamai egyre veszélyesebbé váltak. A döntő rohamnál már a belső vár kapujáig jutott el az ellenség. Az egyik török fel is tűzte a győzelmet jelentő lófarkas zászlót a bástyafokra, Dugovics Titusz azonban a zászlótartót lobogójával együtt önfeláldozóan magával rántotta a mélybe.

Ötszázötven éve, 1456. július 22-én a keresztiesek ellentámadása eldöntötte az ostrom sorsát, bár az ellenség még mindig kétszeres túlerőben volt. Amikor a szultán el akarta vágni visszavonulását útját, Hunyadi is beavatkozott a harcban, és sikerült elfoglalnia a török ágyúkat. A pánik mindenkit magával ragadott. Az utolsó roham kudarcra után, amikor a szultán is sebesülten hozták vissza, a szétesést már nem lehetett megakadályozni. A két tűz közé került ellenség ezután már csak a menekülést választhatta. Giovanni Tagliacozzo, Kapisztrán életrajzírója – aki szemtanú volt – így értékelte a győzelmet: „...ezen az éjjelen, ez után az óriási és szörnyű öldöklés után, eltemetvének azokat, akiket még tudtak, és elhagyva minden jószágukat, amit a keresztiesek romlására magukkal hoztak, megrettenve és félve, futva menekültek...”. A világhódító „paraszti kéz verte le, járatosabb a kapa, mint a fegyver forgatásában” – írta Thuróczy János, a kor történetírója.

A magyar haditechnika fejlődését segítették a huszita háborúk tapasztalatai. Hunyadi sok huszítát fogadott zsoldjába, velük létrehozta a magyar hadsereg „szekeres alakulatait”, szekerekre, ágyútalpakra erősített könnyű lövegeket, tarackokat alkalmazott. Megszilárdult a nehézlövességi taktikái fegyelme, a könnyűlovasság pedig lendülettel portyáikkal nyugtalanították az ellenséget. Vigyáztak arra, hogy ne lehessen bekeríteni a támadó egységeket, és a menekülő törököket ugyancsak ők vették üldözöbe.

Ez a sorsdöntő győzelem kihasználatlanul maradt ugyan, de hazánk fél évszázadot nyert a török hódítók elleni küzdelemben. Sajnos azonban az öröme ürom is vegyült: a győzelem után pestisben meghalt Hunyadi János (augusztus 11-én) és Kapisztrán János (október 23-án; őt 1690-ben szentté avatták).

Amikor III. Callixtus pápa megkapta Hunyadi törökök feletti győzelmének hírért, ismét elrendelte, hogy ezentúl déli tizenkét óraker – a győzelem órájában – a világ minden katolikus templomában meg kell szólaltatni a harangokat hálaadásra. Sok protestáns templomban – hagyomány – és helyi szokás alapján – szintén elhangzik a déli harangszó, és a magyar rádióból is hallgathatjuk.

A nándorfehérvári győzelem évszázadok elmúltával is érezteti hatását!

■ BARCZA BÉLA

Az 1400-as évekből származó harang a Hadtörténeti Múzeum kiállításán (írásunk e cikk alatt)

dést. Hunyadi Jánost, a korszak kiemelkedő katonáját és politikusát Albert király még 1439-ben a törökök elleni védekezésben fontos szerepet kapott szörényi bánágra állította, I. Ulászló pedig Belgrád (magyar nevén Nándorfehérvár) kapitányává, majd erdélyi vajdává és – ebben a minőségében – a törökök elleni küzdelem fővezérévé nevezte ki. 1446-ban a rákosi országgyűlésen Magyarország kormányzójává választották; így – csekély megszorítással – királyi hatalmat gyakorolt 1446–1452 között.

Kapisztrán János ferences szerzetest – az egyház ismert személyiségét – 1456. január végén a pápai követ, Carjaval bíboros Budára hívta, február 15-én átadta neki a pápa által küldött keresztet és a megbízást a törökök elleni kereszties hadjárat szervezésére. Még ez év tavaszán az országgyűlés telkenként egy aranyforintnyi adót vetett ki a törökök elleni hadjárat céljára. 1456. június 29-én III. Callixtus pápa elrendelte a déli harangszót, hogy a híveket figyelmeztesse: imádkozzanak a törökök feletti győzelemért. Ekkor már hetek óta fényelt az égen a közepek egyik leghatalmasabb üstököse (ma Halley-üstökös néven ismerjük), amely általános vélekedés szerint a háború és a pusztulás jele volt; de az még bizonytalan volt, hogy kinek a pusztulását jelzi...

A sorsdöntő, nándorfehérvári összecsapás július 4-én kezdődött. A szultán százötvenezer – egyesek szerint kétszáz ezer – emberrel vette ostrom alá a várat. Az ország urai közül egyedül Hunyadi János fogott fegyvert, de hadereje nem volt arányban a törökök túlsúlyával. A veszély pillanatában az ország népe állt készen: „földművesek, szántóvetők, kapások”, hogy

Tisztelgés egy nagyszerű páros előtt

Vannak a történelemnek olyan – rendszerint sorsfordító – eseményei, amelyeket álmunkból felébredtve is könnyen felidézünk, és olyan alakjai, akiknek érdemeit és képességeit hangozás nélkül elismerjük.

A magyaroknak a törökök felett aratott 1456. július 22-ei nándorfehérvári diadala minden bizonnyal ezek közé az események közé tartozik, mint ahogy a győztes hadsereg élén álló Hunyadi Jánost és a keresztieseket toborzó ferences szerzetest, a tábori lelkészek védőszentjét, Kapisztrán Szent Jánost is a legnagyobbak között tartjuk számon.

Ennek a nem mindennapi győzelemnek az 550. évfordulójáról, illetve erről a két rendkívüli emberről emlékezik meg a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, a Kapisztrán Szent Jánosról Nevezett Ferences Rendtartomány és a HM Tábori Lelkészi Szolgálat Katolikus Szolgálati Ág által közösen megrendezett Európa védelmében – Kapisztrán János és a nándorfehérvári diadal című kiállítás.

Az első terem tablón keresztül megismerkedhetünk az Oszmán Birodalom

hódításával, a kor hadviselési szokásaival, azzal, miként fonódott össze Hunyadi és Kapisztrán földi élete; továbbá a nándorfehérvári ostrom részleteivel, a győzelem utáni pestisjárvány következményeivel, valamint a déli harangszó történetével. A második terem Belgrád

1456 és 1918 közötti történelmének néhány fontosabb momentumát, illetve Kapisztrán szentté avatását eleveníti fel.

A korabeli dokumentumokon és térképmetszeteken kívül fegyverek, páncélok, zászlók, ereklyetartók, illetve ásatások során előkerült különféle tárgyak – pénzérmék, lándzsahegyek, kőbe vésett malomjáték – hozzák közel a látogatóhoz a kort.

■ V. J.

A Hadtörténeti Múzeum (1014 Budapest, Tóth Árpád sétány 40.) kiállítása december 31-ig tekinthető meg. A kiállításához kapcsolódóan július 20-án a Magyar Nemzeti Bank hivatalosan is kibocsátja A nándorfehérvári diadal 550. évfordulója elnevezésű, 5000 Ft névértékű ezüst emlékérmét. A budai Várban július 22-én, szombaton 11 óraker Hunyadi János, 12 óraker Kapisztrán Szent János szobránál tartanak koszorúzási ünnepséget; a Hadtörténeti Múzeum Harangszó délben – 1456-hoz kapcsolódó emlékek és emlékhelyek címmű kiállításának megnyitóját ünnepsége 12.45-kor kezdődik.

Katé és/vagy e-learning?

Az egyház és a 21. század kihívása...

► **Hogyan változik az egyház három fő megnyilvánulási formája – comunio, nevelés, misszió – a közeljövőben? E sokakat izgató kérdéskörrel foglalkozott az Európai Keresztény Internetkonferencia (ECIC, European Christian Internet Conference) tizenegyedik tanácskozása, melyet június 14-18. között Londonban rendeztek meg.**

Az egyházat a hívek közössége, *communio* alkotja. Az informatikai forradalom kikezdte a közösség eddigi definícióját. Az on-line közösségek szerveződése sajátos törvényszerűségeket követ, jelentősen különbözik a gyülekezeti keretekben szerveződött közösségektől. Nem egy kérdést tehetünk fel ezzel kapcsolatban: Az egyház részeinek tekintjük-e az újonnan szerveződő on-line közösségeket; hogyan integráljuk az új realitásokat teológiai rendszerünkbe? Miként beszélhetünk a jövőben a hívek közösségéről, ha az egyház nem aktív résztvevője a médiának, ha gyenge az on-line jelenléte?

A nevelés módozatainak skálája a hagyományos vallási neveléstől az e-learningig – az elektronikus úton folytatott tanulásig – terjedhet. Az ismeret, a tudás az információs társadalmak legnagyobb erőforrása. Az egyház a legfőbb ismeret közvetítő, jelenléte elengedhetetlen a világhálón. Az információs társadalom is „osztálytársadalom”: az információs elit osztályából és az információkhoz hozzáférni képtelenek nem kicsiny seregéből áll. Az egyház megtaníthatja ez utóbbi réteget az információval való élés

előnyeire, segítve ezen emberek felemelkedését.

Misszió. Az egyház ősidőktől fogva hirdetője az isteni örömhírnek. Az evangéliumot a „digitalizált” társadalmakban is hirdetni kell. Az egyháznak szembe kell néznie a 21. század kihívásaival, fel kell építenie saját médiastratégiáját, mely a televízió, mobiltelefon, az internet és lokális szolgáltatások integrált egysége.

A londoni konferenciára az Európai Unió kilenc tagállamából és Európa további három államából, továbbá az Amerikai Egyesült Államokból és Kanadából érkeztek egyházi médiaszakemberek, lelképásztorok. A résztvevők előadásai, kisebb munkacsoportokban kerestek választ a fenti kérdésekre.

Peter Scally (Nagy-Britannia) jezsuita szerzetes és webmester volt a konferencia első előadója. (Scally atya egyik weboldala eddig tizenkilencmillió látogatóval dicsekedhet.) Az előadó szerint sok más út mellett az internet hatalmas lehetőséget a kereszténység számára. Az emberek egész nap számítógépek előtt ülnek, anélkül elérhetők, hogy templomba, keresztény könyvesboltba mennének.

Az előadó az egyházi internethasználat anyagi oldalaira is felhívta a figyelmet: a célközönség elérésének költsége alacsony. A felhasználónak az internet virtuálisan ingyenes, de a weboldal fenntartásának költségei is jelentősen alacsonyabbak, összevetve a rádiózással, könyvek, újságok nyomtatásának és terjesztésének költségeivel. Az alacsony költségek mellett az internethasználat kis munkacsoportokkal működtethető, ugyanakkor viszont emberek ezrei érhetők el általa naponta.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

Jelentősen csökken a társadalmak biblikus ismerete, egyre nő azok száma, akik felhagynak hitünk aktív gyakorlásával, viszont életük sorfordulóján – keresztelés, házasságkötés, temetés – igénylik az egyházi szolgálatot. E jelenség Európa szinte valamennyi államában megfigyelhető. Londonban izlandi, finn és német projekteket is bemutatnak, melyek választ igényelnek adni a keresőknek.

A gyermekek és az ifjúság elérésének fontosságát mutatta, hogy számos projekt indult Európában e célcsoport megnyerésére. A bemutatott projektek megjelenésükben, tartalmaikban a 21. századi közeghez alkalmazkodnak, sok esetben számunkra még kissé szokatlan módon, állatfigurák szerepeltetésével.

Magyarországot e cikk szerzője képviselte *Lutheran-Evangelical Religious Instruction on Internet* (Evangelikus hittan az interneten) című prezentációjával, mely a Barta Imre, Bartha István, Bogdányi Gábor, Bognár János, Erdélyi Károly, Fabiny Tamás, Gazdag Zsuzsanna, Hanvay László, Krámer György, Menyess Gyula, Nagyválti Zsolt, Orosz Gábor, Smidélus András és Szabó Szilárd által elkészített *On-line Hittan* internetes oldalt mutatta be. Az előadás jelentős érdeklődést keltett.

Az ECIC XII. konferenciáját Magyarország rendezheti 2007-ben.

■ LÉRÁNT ISTVÁN

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Meggyes kocka

Hozzávalók a tésztahoz: 4 tojás, 20 dkg kristálycukor, 4 kanál langyos víz, 15 dkg liszt, 1 csomag sütőpor.

Hozzávalók a krémhez: 3 evőkanál liszt, 5 dl tej, 1 csomag vaníliás cukor, 25 dkg Rama margarin, 20 dkg porcukor, 5 dkg darált dió, 30-40 dkg kimagozott meggy (befőtt is lehet).

Hozzávalók a mázhoz: csokoládés tortabevonó, Rama margarin.

Elkészítés: A tészta elkészítéséhez a cukrot, a vizet és a tojássárgákat összekeverjük, majd hozzáadjuk a lisztet és a sütőport, legvégén pedig a habbá vert tojásfehérjéket. Az így elkészített tésztát egy nagyméretű tepsibe öntjük, és közepes lángon körülbelül húsz perc alatt megsütjük.

A krémhez a lisztből, a tejből és a vaníliás cukorból sűrű krémet főzünk, majd langyosra hűtjük. A puha margarint a porcukorral kikeverjük, majd hozzáadjuk a vaníliás krémet és a diót. A lecsöpögtetett meggyet beleforgatjuk, és az egészet a hűtőbe tesszük, hogy kicsit megdermedjen. Mikor kihűlt, egyenletesen rákenjük a tésztára. Díszítéshez a felmelegített és margarinnal csomómentesre elkevert tortabevonó segítségével csokisíkokat húzunk.

FOTÓ: BODA ZSUZSA

Ima egy régi hadihajón

A horvát haditengerészet egy kiszuperált szállítóhajót adományozott a sibeniki szigetvilághoz tartozó Prvic plébánosának – adta hírül a *Šlobodna Dalmacija* című lap.

A plébános, Božo Škember, egykori szalézianus szerzetes ötlete volt öt évvel ezelőtt, hogy a rendnek ajándékozott hajót az egyház hozassa rendbe, majd adja a fiatalok használatába. A katonai vízi jármű a német haditengerészeté volt a II. világháborúban, majd a jugoszláv haditengerészet hadizsákmányként lefoglalta. Később a horvát haditengerészet tulajdonába került, és sokáig csak rozsdásodott a vízben. Csütörtökön azonban ki-

fut a tengerre a sibeniki hajójavító üzemből az ötven méter hosszú hajó, amely korábban tankokat szállított.

A prvici plébánosnak az a terve, hogy úszó templom, a fiatalok imádkozó- és meditáló-, valamint pihenőhelye legyen a hajó, hiszen lakni is lehet rajta.

Az apró szigeten a plébániának négyszáz olajfából álló ültetvénye van, a pihenés mellett a diákság ott dolgozhatna, de a sibeniki püspökség fönntart a szigeten egy kempinget is. Božo Škember plébános pedig már szervezi a fiataloknak a Prvici nyári elnevezésű kulturális fesztivált.

► MTI

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Hozzászólás az Ahol elfogynak a hívek... című olvasói levélhez

Szilas Attila július 9-i olvasói levele szíven ütött. Először megbotránkoztam, aztán elkeseredtem, aztán elszégyelltem magam, hogy e témában régóta tervezett olvasói levelem végül nem írtam meg: úgy látszik, másnak fontosabb a mi sorsunk. Természetesen nehéz lelkész, egyházi, menedzseri, közgazdasági, pénzügyi stb. képzettség nélkül megszólalni (jajkiáltást hallatni?) országos lapban, anélkül hogy ezzel bárki is megbízott volna. Reális megoldást ugyanis nem tudok javasolni. Segítségért, ötletért csak „belső szobámban” folyamodtam, nem az újság hasábjain. Pedig a kettő nem zárja ki egymást. Sőt!

Sajnos, most is csak azt tudom leírni, hogy mivel értek vagy nem értek egyet, és néhány vonással kiegészítem az elfogyó kis gyülekezetekről rajzolt képet. Szóval beszéljünk a témáról, hátha születik használható ötlet.

Etzernél kisebb lélekszámú, eleinte református, majd katolikus többségű faluban élek, több mint kétszáz éves, parókia nélküli evangélikus társgyülekezet tagja vagyok. A népszámláláskor községünkben evangélikusnak vallotta magát 77 személy. Az egyházfenntartásban részt vesznek 35-en, több-kevesebb rendszerességgel templomba járnak 15-en, ebből heti rendszerességgel 11-en. Az egyre jobban elöregedő faluban még inkább elöregedő a gyülekezet. Emberi számítás szerint még két-három évig bírjuk anyagilag fenntartani saját erőből a jelenlegi formában gyülekezetét életünket.

„Mindenki hallott a vidéki kis gyülekezetek problémáiról” – írja Szilas Attila. Elméletben talán igen. De meglehetősen nagy ismeretségi körömben szerzett tapasztalatok alapján mondhatom, hogy a városi vagy tömbben élő gyülekezetek tagjainak több fogalmuk van Új-Guinea bennszülöttjeinek gondjairól, mint a társ-, leány- vagy szóránnygyülekezeti lét határain félve egyensúlyozó hazaiakra. Bizony még az itt nyaláló, otthon rendszeresen vallásukat gyakorló vagy egyházi tisztségeket betöltő evangélikusok egy része is alig-alig tud gondolni rájuk.

Természetesen amit saját erőnkől meg tudunk oldani, azt igyekszünk megcsinálni. Nálunk nem kérdés, hogy mennyi a takarítónő, az egyházi bére. Itt ugyanis mindenki beosztás szerint takarít, hozza a takarítószereket, díszíti az oltárt, hozza a virágot. A fűtés elindításáért külön kell jönni valakinek a legnagyobb hóviharban is, hogy tűrhető meleg legyen az istentisztelet idejére. Hólapátolás, fűnyírás: aki éppen vállalja. Adminisztráció: megtisztelő feladat. Kántorizálás: lelkesünk végzi. Bor az úrvacsorához: felügyelőnk hozza. Sorolhatnám még, mi minden közügy nálunk, de nem ez a cél.

Lelkészünek sem az a gondja, hogy milyen beosztásal tud nagy ritkán egy-egy szabad hétvégét élvezni, hanem az, hogy négy vagy öt helyen tartson-e istentiszteletet vasárnaponként; hogy miként egyeztesse az ökumenikus imahetet más felekezeti kollégáival, akiknek nem ugyanaz a saját négy-hat falujuk, mint neki, tehát még több felé kell alkalmazkodni; hogyan szervezze három különböző faluban lévő iskola néhány gyermekes hittanóráit és a négy-öt falu művelődési és közéletében való részvételt stb.

Kisközösségi életünknek vannak előnyei: mi tudjuk, ki ül mellettünk a templomban, ha nem jön, utánaérdeklődünk, beteg-e, felhívjuk, meglátogatjuk, örülünk egymás örömeinek, és részt veszünk egymás bánatában. Mindig biztosak lehetünk benne, hogy értünk is száll fel egy-két imádság.

De hát a megoldás, hogy ez a hívő, szeretőd közösség fennmaradjon, sőt gyarapodjon? Nem tudom. A kistelepek az államnak, a kis gyülekezetek az egyháznak fájlagosan az átlagnál többe kerülnek. Anyagiakban egyik szervezet sem bővelkedik (enyhén szólva). Ráadásul a pénz hiánya ugyan gyorsítja a gyülekezet kihalálását, de jó anyagiak közt sem garantált a hosszú ideig tartó fennmaradás. Megoldás lenne a szóránnyosodás? Tudjuk nemzeti, kulturális, etnikai, gazdasági stb. példákából, hogy ez minden kisebbség felszámolásának előszobája. Ha jelenlegi állapotunknak megfelelően szóránnyá alakulunk évi egy-két istentisztelettel, és még az imaházunkat is eladjuk, biztos, hogy egy-két év után a jelenlegi aktív mag is felörlődik. Igaz viszont, hogy nem terhelnének tovább a statisztikát, mert ezek után itt már több létszámcsökkenés nem lenne. Ezzel kapcsolatban kérdeznék: olyan jól áll egyházunk, hogy a hasonló helyzetű gyülekezetek még aktív tagjait a minél gyorsabb leszakadás felé lenne tanácsos terelgetni? Nem ismerem a statisztikai adatokat, de szerintem több százalékot képvisel a kistelepeken élő, kisebbségben lévő gyülekezetek aktív egyháztagsága.

De talán nem csak mennyiségi kérdések vannak: mi lesz az egy (tíz, húsz) nyájából kiszakadt bárány? Nekik is szükségük van pásztorra! Mi lesz a többfelől szorongatott kistelepek egyre esendőbbé váló idős lakosságának lelkipondozásával, ha az egyházak is kilépnék e teher alól? A heti istentisztelet, a téli bibliaórák, az alkalmakon formálódó közösség, a lelkes személyes tördődése az egyházak tagjainak e téren áldott megoldást jelentenek.

Az ifjúság megnyerése számunkra megoldhatatlan feladat. Két-három évente van egy-két konfirmandusunk, akik tizennyéves koruk után mind elkerülnek városi iskolákba, és vendégként térnek már csak haza. Nyaranta itt a Balaton, a bőséges turistacsalogató program, nem az öregek közé vágyunk. Talán e téren javít-

hatna valamit a máshonnan érkező, hozzáértő segítséget (például internet, cseregyerek-mozgalmak).

„És a templom. Egy templom nemcsak anyagi, hanem lélektani probléma is.” Az olvasói levél szerint nem elsősorban a gyülekezetnek, aki teljes lelkével ragaszkodik hozzá, hanem a lelkeseknek, akit deprimál, hogy üres padoknak prédikál. Hát én most nagy hálával megköszönöm az utóbbi években itt szolgáló választott, idehelyezett és helyettesítő lelkészeknek, hogy – legalábbis érzésünk szerint – a kicsiny, de igére éhes gyülekezetnek és nem a terem üres részének prédikáltak. Mellesleg: mi még bízunk a nagyünnepi, a konfirmációs, a keresztelési, esketési – nagyobb hallgatottságú – istentiszteletek megszólító erejében. Ehhez pedig nem tizennyolc férőhelyes kis terem kell.

A templom eladása sem könnyű kérdés. Nekünk könnyű lenne, ha ez jó megoldás lenne: a Balaton mentén az imaházunkat még pár év alatt el lehetne adni, ha akarnánk. De nem akarjuk. Nincs más, sem kisebb, sem nagyobb. De egy kistelepelesen aligha akar valaki templomot venni. Még bontásanyagának sem könnyű felhasználni. Kiállítóteremnek, előadások színhelyének nem veszi a legtöbb kis falu önkormányzata ingatlant – hisz a rendezvényekre sem lenne pénze. Nem is beszélve a műemlékvédelem beleszólásáról.

Megoldást tehát nem tudok ajánlani, mindenesetre gyorsított megszüntetésünket nem tartom jó ötletnek. Amíg bírjuk, igyekszünk magunkat a jelenlegi támogatás mellett fenntartani, minden újabb segítség, ötlet hosszabbíthatja gyülekezeti életünket. A tradíciókat egyházunk gazdasági-szervezeti-működési rendjében csak akkor javasolnám megszüntetni a ráció javára, amikor az hasznára válik a hívek – és nem a statisztika – szempontjából.

Köszönöm Szilas Attilának, hogy e sok egyháztagot érintő kérdésre felhívta a figyelmet! Az ő utolsó mondatával zárom: „Mi pedig nem tehetünk egyebet, mint hogy a Szentlélek erejében bízunk!”

TARÓDY ISTVÁNNÉ (Zánka)

Ifjúsági tábor a Mátrában

A váci és a rádi evangélikus gyülekezet ifjúsága ifj. Detre János lelkész vezetésével felejthetetlen napokat tölthetett el Magyarországon egyik csodálatos vidékén, a Mátra hegységben, Bagolyirtáson, a Főbé Diakonissza Egyesület üdülőjében július 3-6. között.

A már hagyományos táborozáson részünk lehetett minden olyan programban, amely egy ilyen „eseményhez” hozzátartozik: volt túrázás, váltóversenyek, foci, pingpongbajnokság, éjszakai bátorságúra, papírsárkány-készítés, színdarabok betanulása és előadása, bibliai témájú vetélkedő, közös filmnézés (a *Misszió* című film) és, természetesen, reggeli és esti áhítatok s úrvacsorás istentisztelet. Egy kis leleményességgel, na meg egy magunkkal vitt antenna segítségével, még a foci- vb meccseiről sem maradtunk le; projektor segítségével a hatalmas képernyő előtt közösen szurkolni nagy élmény volt!

Sok emlékekkel jöttünk haza mindannyian, de hála Istennek, nem csak ezek a dolgok maradtak meg bennünk. Mindennap tanulmányoztuk a Bibliát is, a kisebbek Elizaveta próféta életébe, a nagyobbak pedig a *Példabeszédek könyvébe* nyerhettek betekintést. A tábor alapigéjének *Jakab levele* 4. részének a 8. versét választottuk: „Közeledjétek az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok.”

Azt hiszem, igazunk volt, amikor viccelődve mondtuk a kirándulás közben, mikor felértünk egy hegycsúcsra: most biztosan közelebb vagyunk Istenhez és a mennyországához.

Köszönet érte a tábor szervezőinek, és hála legyen érte Istennek!

MENCZER PÉTER

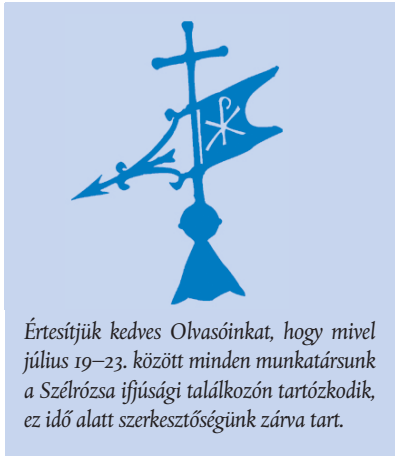
HÍRDETÉS

A finnországi Jakaranda ének- és zenekar magyarországi koncertkörútjának helyszínei és időpontjai:

- július 21., péntek 19 óra: Szolnok, VI. Szélerőrsa országos evangélikus ifjúsági találkozó (Szolnok-Tiszaújlak);
 - július 23., vasárnap 18 óra: Pilis, az evangélikus templom kertje (Kossuth L. u. 34.);
 - július 24., hétfő 18 óra: Budapest, fásori evangélikus templom (Budapest VII., Városligeti fasor 17.);
 - július 25., kedd 19 óra: Balatonszárszó, Evangélikus Konferencia- és Misszió Otthon (Jókai u. 41.);
 - július 26., szerda 19 óra: Kőszeg, evangélikus templom (Gyöngyös u. 29.).
- (Lapunk július 9-i számában interjú olvasható az együttes vezetőjéről, Pekka Nymannal. – A szerk.)

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Új nap – új kegyelem

Értesítjük kedves Olvasóinkat, hogy mivel július 19–23. között minden munkatársunk a Szélrózsa ifjúsági találkozón tartózkodik, ez idő alatt szerkesztőségünk zárva tart.

A héten a következő gyülekezetekért imádkozunk: Szeged (vasárnap); Dunagyeháza–Apostag (hétfő); Ózd–Putnok (kedd); Diósgyőr–Vasgyár (szerda); Pusztavám–Mór (csütörtök); Tor-das–Gyúró (péntek); Bokod (szombat).
A Lutheránus Megújulás által szervezett imamozgalmat

APRÓHIRDETÉS

Egyházi textilek műhelye, Győr. Lutherkabátok, barettok, stólik, oltárterítők stb. készítése. Telefon: 20/947-6248; internet: www.raabmarktextil.atw.hu.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszje a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Kaposvár mellett, a gálofai idők otthonában férőhelyek lekötethetők. Tel.: 20/594-5568; www.galosfa-termal.hu.

Örömmel tudatom, hogy **Ittész János**, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke július 29-én, szombaton 14 órakor a porrogszentkirályi evangélikus templomban lelkésszé avat. Az ünnepi istentiszteletre Önt és családját szeretettel hívom és várom.

Gombor Krisztián

Szeretettel meghívom Önt és kedves családját arra az ünnepi istentiszteletre, amelyen **Ittész János** elnök-püspök, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke lelkésszé avat a győri evangélikus Öregtemplomban (9025 Győr, Petőfi tér 2.) július 30-án 16 órakor.

Csorbané Farkas Zsófia Anna

Zászkaliczky Ágnes orgonaestje lesz július 30-án 18 órakor a Deák téri templomban. Műsoron Reger, Rheinberger, Alain és Gárdonyi Zsolt művei. Közreműködnek: Bogányi Tibor (cselló) és Bogányi Bernadett (fuvola).

SZÜLETÉS

Örömmel és Isten iránti hálával tudatjuk, hogy július 12-én de. fél 10-kor 4530 grammal és 59 centiméterrel megszületett második kisfiunk, **Levente**. „Mi ismerjük és hiszünk azt a szeretetet, amellyel Isten szeret minket!” (1Jn 4,16a)

Keczkó Pál és Szilvia

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium pályázatot hirdet magyar-bármely szakos egyetemi végzettséggel rendelkező kolléga részére 2006. szeptember 1-jei kezdéssel. Jelentkezési határidő: július 30. Érdeklődni **Tar Jánosné** igazgatónál (20/824-6246).

HIRDETÉS

Pályázat óvodavezetői állásra Celldömölkön

A Celldömölki Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a celldömölki Hajnalcillag Evangélikus Óvoda vezető óvónői állására.

A pályázat feltételei: szakirányú végzettséget igazoló óvónői oklevél; legalább ötéves szakmai gyakorlat (a szakvizsgával egyenértékű szakirányú vezetői szakképzés, hitoktatói képzés elnyújtott jelenti); a jelentkező evangélikus vallású, konfirmált legyen; lelkesíti ajánlás.

A pályázat benyújtási határideje: 2006. augusztus 15.

A pályázat elbírálásának ideje: 2006. augusztus 20.

Az állás elfoglalásának ideje: 2006. augusztus 28.

A megbízás hat évre szóló szerződés, amely egyidejűleg határozatlan időre szóló óvónői munkaviszonyt is jelent.

Postacím: Evangélikus Egyházközség, 9500 Celldömölk, Ostffy M. tér 4.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseit. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló iratok hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkesíti ajánlást.

A közoktatási intézmények vezetőinek megbízására és feltételeire vonatkozó hatályos előírásokat a MEE 2005. évi VIII. tv. 60. § 1–4., valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. (Kt.) és a 11/1994. (VI. 8.) MKM-rendelet tartalmazza.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 23-tól július 30-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.25 / Kossuth rádió Édes anyanyelvünk (5')</p> <p>9.05 / m2 Örömhír. Az evangélikus egyház műsora (ism.) (26')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>13.00 / mtv Örömhír. A református egyház műsora (30')</p> <p>15.05 / Bartók rádió Beszélgetések az egyházzzenéről Hangszerek a templomban 1. rész (55')</p> <p>15.10 / Duna II. Autonómia Kolostorlakók (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2003) 2. rész (43')</p> <p>20.00 / PAX Mi a helyzet a szinglikkel? Stúdióbeszélgetés (60')</p>	<p>8.00 / Duna II. Autonómia Töredékek A Biblia magyar fordítása (21')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház féléórása</p> <p>15.00 / PAX Családi orvos (ZMC – 30')</p> <p>15.35 / Duna Tv A nemzet levéltárának kincsei (magyar ismeretterjesztő sorozat) A levéltár története (34')</p> <p>14.20 / Duna II. Autonómia Rendhagyó történelemóra Erdély népei és vallásai (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2000) (40')</p> <p>20.00 / PAX Mit ér az ember, ha erdélyi magyar? András Mihály (35')</p>	<p>8.00 / Duna II. Autonómia Töredékek Református kollégiumok (21')</p> <p>8.10 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek. A római katolikus egyház féléórása</p> <p>15.00 / PAX Családi hierarchia (ZMC – 20')</p> <p>16.00 / mtv Templomai orgonák titkai (20')</p> <p>20.00 / PAX Mit ér az ember, ha erdélyi magyar? Karda Emese (35')</p> <p>20.35 / PAX Nagytarcsa (dokumentumfilm) (ZMC – 26')</p> <p>21.05 / Kossuth rádió Nemzetközi vallási híradó (30')</p>	<p>11.20 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (15')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása</p> <p>15.00 / PAX Családi vállalkozás (ZMC – 20')</p> <p>16.20 / mtv Református ifjúsági műsor (10')</p> <p>18.30 / PAX Hat év az hat év (premier) A film betekintést nyújt a hajléktalanok világába. (41')</p> <p>21.00 / Filmmúzeum Árvácska (magyar játékfilm, 1976) (93')</p> <p>0.10 / Kossuth és Petőfi rádió Éjszaka A segítséget célba juttatjuk – A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkájáról</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>8.10 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>8.30 / Bartók rádió Pódium (40')</p> <p>13.40 / PAX Mit ér az ember, ha szerkesztőség-vezető? Szikora József (35')</p> <p>15.05 / PAX Családi ház (ZMC – 19')</p> <p>15.25 / Bartók rádió Kóruspódium (27')</p> <p>16.35 / Duna Tv Prizma A csontkritikulás előfordulása, a megelőzés lehetősége (26')</p> <p>20.30 / Filmmúzeum Egy magyar nábob (színes magyar játékfilm, 1966) (98')</p> <p>23.40 / Duna II. Autonómia Johann Sebastian Bach: d-moll kettősverseny (16')</p>	<p>10.25 / Duna Tv Mindentudás Egyeteme Balázs Ervin: Genetikailag módosított szervezetek – Tények, remények, fikciók? (61')</p> <p>15.15 / Duna Tv A szibériai halott (magyar ismeretterjesztő film, 2005) (63')</p> <p>13.35 / PAX Mit ér az ember, ha főszerkesztő? Dr. Papp Tamás (35')</p> <p>18.40 / PAX Vox Nova (ZMC – 47')</p> <p>20.35 / PAX Két gyülekezet, egy templom (ZMC – 28')</p> <p>21.15 / Filmmúzeum Kárpáthy Zoltán (színes magyar játékfilm, 1966) (78')</p>	<p>6.03 / Petőfi rádió A szeretet közösségei A református magyar közösségek Sydneyben (27')</p> <p>7.00 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra Csapó Krisztián vezetésével</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében Fatima, a világ oltára (26')</p> <p>16.00 / PAX James Irwing asztronauta (ZMC – 30')</p> <p>20.04 / Kossuth rádió Aranyemberek Szeneczy Sándor lelkész, a Baptista Szeretetszolgálat elnöke (30')</p> <p>21.30 / Duna II. Autonómia Kerek Ferkó (magyar film, 1943) (78')</p>	<p>5.25 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában Blázy Árpád evangélikus lelkészt hallhatjuk.</p> <p>6.55 / Duna Tv Atlantisz legendája (amerikai mesefilm, 2002) (54')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Istentisztelet közvetítése Hatvanból, az evangélikus templomból Igét hirdet Fatalin Helga lelkész. (56')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>20.00 / PAX Mi a helyzet a vallással? (50')</p> <p>Stúdióbeszélgetés</p> <p>21.00 / Kossuth rádió Közvetítés a debreceni Csokonai Színházról. Szabó Magda Kiáltás, város! című drámája</p>

Vasárnap

Van-e olyan ember, aki életben maradhat, és nem lát halált, s aki megmenekülhet a holtak hazájától? Zsolt 89,49 (Jn 8,51; Mt 28,16–20; Róm 6,3–8/9–11; Zsolt 35,19–28) Nincs! Ilyen keményen és egyértelműen hangzik a válasz. És mégsem ilyen sötét a végső válasz. Mivel van valaki, aki így köszöntötte az övét: „Halott voltam, de íme, élek”, mégsem a halálé az utolsó szó. Életben nem maradhatunk, halált fogunk látni, s nem menekülhetünk a holtak hazája elől. De épp ma, vasárnap, a feltámadás napján tudjuk, hogy Jézus halála és feltámadása számunkra is megnyitotta az utat az Életbe. Ezért amíg itt járunk, az újjáteremtő Isten közelében maradjunk!

Hétfő

A higgadt válasz elhárítja az indulatot, de a bántó beszéd haragot támaszt. Péld 15,1 (Ef 4,31; 2Móz 14,15–22; Jn 6,22–40) Elfogadom, hisz mély emberi bölcsesség. De honnan az erő, honnan az a belső nyugalom, amelyből ez megvalósítható? Mitől tudok higgadt maradni, és mi segít abban, hogy az indulat ne hozzon bántó szavakat a számra? Az erőt attól kapom, aki nem átkozta ellenségeit, hanem imádkozott értük. A nyugalom abból fakad, hogy tudom, nem én vagyok a bíró, hanem az Isten ítél. Akkor lehetek higgadt, ha magam is tudatosítom, hogy Isten meg nem érdemelt szeretetéből élek. Akkor tudom megfékezni – néha jogosnak tűnő – indulataimat, ha tudom: csak a megbocsátás old meg elrontott dolgokat.

Kedd

De még ha szenvednétek is az igazságért, akkor is boldogok vagytok. 1Pt 3,14a (Ézs 65,19; ApCsel 2,32–40; Jn 6,41–51) Ma más a boldogságfogalmunk. Bár sokszor elfelejtjük, hogy többet ér a maradandó boldogság a pillanat alatt múló. A maradandó boldogság pedig nem az aktuális jólétekből fakad, hanem abból a bizonyosságból, hogy jó helyen állok, jó ügyet szolgállok. Akkor is, ha nem jár jutalom érte. Akkor is, ha esetleg bánatnak mivolta. A boldogság forrása ugyanis az: kihez tartozom. Mi az Úristenhez tartozunk!

Szerda

Szeret az Úr, azért nincs még végünk. JSir 3,22 (Ef 2,6–7; ApCsel 16,23–34; Jn 6,52–59) Hát ez az! Itt a dolgok nyitja! Ezt a mondatot kellene minden ébredéskor és minden elalvás előtt mondanunk, ismételnünk. Ha nem szeretne, már rég nem élénk. Ha nem szeretne, az én életemet is – jogosan! – elvette volna már. Nála azonban a szeretet felülírja az igazságot. S ha reggel és este ezt a drága mondatot tudjuk mondani, talán átjárja az életünket annyira, hogy nem élünk vissza az életet jelentő isteni szeretettel...

Csütörtök

Jézus ezt mondta Saulnak: „Kelj fel, menj be a városba, és ott megmondják neked, mit kell tenned.” ApCsel 9,6 (Zsolt 146,8; Mt 18,1–6; Jn 6,60–65) Jézus az utat mutató szavait másokra bizza. A nekünk szólót másokra, a másoknak szólót nemegyszer ránk. Ez történik minden igehirdetésben, ez hangzik minden csendes tanúságtételben. Ahelyett, hogy földöntúli hangokra, misztikus jelekre várunk, jobban kell figyelniünk a testvér szavára, hiszen a jézusi kijelentés – „Aki titeket hallgat, engem hallgat” – ma is érvényes!

Péntek

Az Úr szavát hallottam, aki ezt mondta: Kit küldjek el, ki megy el követségünkben? Én ezt mondtam: Itt vagyok, engem küldj! Ézs 6,8 (Jn 1,48; Jn 19,31–37; Jn 6,66–71) Urunk hívó hangja bizalmat ébreszt. Isten jó pedagógus módjára kérdez, hogy magunk mondjuk ki a szót: követlek, Uram. Ez történt a profétákkal. Ezt éltek át az első tanítványok. És mi? És én? Kit küldjek el? – kérdi július 28-án, pénteken, és még reményesség szerint sokszor a mindenség Ura. Ha tudok rá válaszolni – „Itt vagyok, engem küldj el” –, akkor helyére került az életem, hiszen az ő szolgálatában állok.

Szombat

Menj, és nézd meg, hogy jól vannak-e testvéreid. 1Móz 37,14a (Gal 5,13; Jel 3,1–6; Jn 7,1–13) Önző, individualista világunkban a magánszférába való beavatkozásnak számít, ha kérdezzük, érdeklődünk, figyelünk. Isten világában figyelnek egymásra az emberek. A Teremtő ugyanis egymásra bízott bennünket. Keressük meg és gyakoroljuk annak a tapintatos szeretetnek az útját, amely minden kellemetlenkedést mellőzve tud figyelni a másokra. Magunk is abból élünk, hogy gondoskodó Urunk van!

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Következő számunkban:

Szélrózsa-mozaikok

Evangélikus istentisztelet-közvetítés a Magyar Rádióban

A Magyar Rádió a Kossuth adó hullámhosszán július 30-án 10 órai kezdettel Hatvanból közvetíti az istentiszteletet. Igét hirdet Fatalin Helga, a gyülekezet lelkésze.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőség titkár: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet on-line (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), dr. Ecsedi Zsuzsanna – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kőháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2145 Ft, fél évre 4290 Ft, egy évre 8580 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (16 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejéig törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártaor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.